

Sreda, 25 April 2007
svedok Bislim Zyrapi
svedok SST7/29
 Otvorena sednica
 Optuženi su pristupili Sudu
 Početak u 9:04 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i ostalih

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima. Gospodine Zyrapi, sada će biti unakrsno ispitivanje. Gospodine Emmerson, izvolite.

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude imali smo priliku da razmotrimo situaciju među nama, u svetlu vaše sugestije juče, i ponovo smo se dogovorili, što naravno zavisi od odobrenja Suda, da ću ja da završim dve poslednje teme unakrsnog ispitivanja, koje sam planirao, a onda ću ostaviti dovoljno vremena za druga dva zastupnika Odbrane, da oni završe svoje unakrsno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: U redu, imate naše odobrenje. To znači gospodine Zyrapi, da će advokat Emmerson da postavi još nekoliko pitanja, a onda će drugi zastupnici Odbrane, drugih optuženih da vas unakrsno ispitaju. Prilikom odgovaranja još uvek ste obavezni da se pridržavate svečane izjave, koju ste dali, da ćete govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine. Gospodine Emmerson, nastavite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON - NASTAVAK

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Gospodine Zyrapi, u vašoj izjavi iz novembra 2005, u paragrafima 43. do 45. i ponovo u izjavi iz aprila 2007. godine u paragrafu 45. pominjete jedan incident iz kraja avgusta ili početka septembra, kada ste vi zajedno sa delegacijom Glavnog štaba obišli područje Dukadžin/Dukagjini da biste intervenisali u onome, što ste vi opisali kao spor između FARK-a, Tahira Zemaja, komandanta snaga FARK-a, i taj stav je Tužilaštvo saželo na početku vašeg svedočenja. Na osnovu toga je Glavni štab OVK stao na stranu Haradinaja u ovom sporu. Želim samo da vam postavim nekoliko pitanja o tom aspektu vašeg svedočenja i da malo pomognemo Pretresnom veću, a što se tiče političkog konteksta i stava u odnosu na FARK i OVK. Juče ste nam rekli da pojedinci koji su sebe opisivali kao pripadnike Glavnog štaba, su po vašem mišljenju, bili imenovani od strane LPK, tj. Narodnog pokreta za Kosovo. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Tako je u stvari postojala politička organizacija koja je bila u neakvoj vezi s tim pojedincima iz Glavnog štaba. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko se sećam, da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da bi Pretresno veće moglo da shvati, postojala je potpno odvojena politička organizacija, koja je tada funkcionisala, to je bila Demokratski savez Kosova. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, Demokratski savez Kosova je postojao i ranije i funkcionisao je kao politička stranka.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A formalni predsednik LDK je bio Ibrahim Rugova, da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li možete da potvrdite da je tokom 90-ih došlo do rasepa unutar te stranke, između onih kao što je bio Rugova, koji su bili za mirno rešenje sukoba sa Srbijom i frakcije pod komandom Bujara Bukoshia, koji je zagovarao oružanu borbu kao politiku stranke.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ja ne znam da li je to bilo 90-ih godina, jer ja tada nisam bio tamo. Ali što se tiče Bujara Bukoshija, on je bio premijer vlade u izbeglištvu. u dijaspori.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Ja sam upravo hteo da pređem na to. Postojala je vlada u izbeglištvu koja je bila osnovana van Kosova. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A Bujar Bukoshi je bio premijer te takozvane vlade. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A osoba po imenu Ahmet Krasniqi je imao zvanje ministra odbrane. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li je ta vlada imala demokratski mandat ili se jednostavno radilo o grupi pojedinaca koji su sebe nazivali Vladom?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: To je vlada koja je formirana u izbeglištvu. Ne znam tačno kada je to bilo. Nisam bio tamo, ali Vlada je izabrana glasovima.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li su glasali ljudi sa Kosova ili se radilo o glasovima pojedinaca, koji su hteli da formiraju vladu. Kako je došlo do toga, onako kako vi to shvatate?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ja nemam objašnjenje za to, zato što nisam bio prisutan.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: U redu. Da li možete da potvrdite da je Bujar Bukoshi zagovarao oružanu borbu na Kosovu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li vam poznato da je postojao potpuno odvojeni fond za domovinu, od onog koji ste vi pomenuli. Jedan potpuno odvojeni fond koji je bio nazvan: fond 3%, koji je Bujar Bukoshi koristio da bi se formirala vojna organizacija?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, taj fond od 3% jeste tada postojao.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da bi nam svima bilo jasno i časnom Sudu, postoji OVK koji deluje iz Tirane, postoji odvojena vojna i politička struktura pod okriljem LDK. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li vam je bilo poznato, da je u drugoj polovini juna LDK, poslao kontigent vojnika pod imenom FARK, na Kosovo?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, koliko se sećam, jedna grupa je ušla na čelu sa Tahinom Zemajem.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Upravo tako. Otprilike 120 vojnika sa 25 obučениh oficira. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam tačan broj, ali znam da je došla jedna grupa.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Do 24. juna, vi ste imali operativni položaj u okviru OVK, tako ste nam rekli.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, 24. juna ja sam bio u operativnom odeljenju, ali nisam bio vođa tog odeljenja.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Jasno mi je da vi niste bili na čelu tog sektora, ali je jedan od vaših zadataka bio da obilazite teren i da procenjujete snage, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li su vas unapred obavestili da će ta grupa da dođe na Kosovo tada, pre no što je grupa stigla?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: I bez obzira na dužnost koju ste obavljali i na vaše odgovornosti, niko vam nije rekao da će grupa od 120 oficira druge političke organizacije da uđe na područje Dukadžin/Dukagjini.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, rekli ste, oficiri.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Izvinjavam se. Previd. 120 vojnika i 25 oficira. Dajte da ponovo postavim to pitanje: uprkos činjenici da je vaša dužnost bila da procenjujete vojnu situaciju na terenu, na Kosovu, niko vas nije obavestio da će doći kontigent vojnika FARK-a u područje Dukadžin/Dukagjini?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, nisam obavešten. Obavešten sam kad su došli.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li znate, da li je Glavni štab znao, gde će oni tada da dođu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Na osnovu onoga što ja znam, ne.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Prema tome pretpostavljam da niko od komandanata na treneu nije znao da ovaj kontigent dolazi?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam, nemam informacije o tome.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Molim vas da sada pogledamo tabulator 9, u žutoj faskikli. Izvinjavam se. Reč je o tabulatoru 8, a to je obeleženo za identifikaciju kao dokazni predmet P199. Molim vas da potvrdite da je reč o naređenju koje je potpisao Ramush Haradinaj, kojim se Tahir Zemaj imenuje za komandanta 1. brigade 12. jula 1998. godine.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Znači da je to naimenovanje već obavljeno. pre no što ste vi došli u područje Dukadžin/Dukagjini. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li ste znali da je Ramush Haradinaj organizovao da se ovi oficiri FARK-a smeste u kasarnu ili u jednu veliku zgradu u Prapacanu/ Papracane?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, obavešten sam da su oni smešteni u školu u Prapacanu/ Papracane.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li ste vi obišli tu školu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, jesam. Otišao sam tamo.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li je to bilo polovinom jul,a kad ste išli tamo?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se da je to bilo u julu, ali znam da sam tamo išao drugi put, kad sam bio u avgustu.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hvala vam. Ovi vojnici su formalno uključeni u OVK u Dukadžinu/Dukagjini, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Ali je bilo poteškoća kojih ste vi bili svesni, a to je da su oni delovali pod ovlašćenjima vlade u izbeglištvu. Tahir Zemaj nije hteo da rasporedi oficire po raznim delovima dukadžinskog regiona gde su bili potrebni. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hteo je da zadrži zajedno tih 25 obučenih oficira, umesto da ih rasporedi po jedinicama, gde bi oni bili najefikasniji. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Kada govorimo o vojnoj efikasnosti, sa vaše tačke gledišta, da li biste se složili da bi bilo mnogo bolje po borbenu sposobnost OVK, da oficiri sa vojnim iskustvom, budu raspoređeni u one delove u kojima je bilo sukoba i gde su se nalazili neobučeni seljaci, bez pravilno obučenog vojnog osoblja.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Ali problem je bio da je Tahir Zemaj dobijao naređenja od nekoga izvan Kosova. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko se ja toga sećam, da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Molim da sada pogledamo tabulator 9.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, da li možemo za trenutak da vidimo, šta svedok zna o ovome. Da li možete da nam kažete da li se sećate, da je Tahir Zemaj primao naređenja od nekog van Kosova i ako jeste, kako to znate?

ADVOKAT EMMERSON: Ja sam upravo mislio da pređemo. . .

SUDIJA ORIE: Ja sam postavio pitanje svedoku. Da li možete da nam odgovorite?

SVEDOK ZYRAPI: Na osnovu informacija koje sam dobio i na osnovu poseta dukađinskoj zoni, a i komandant mi je to rekao, kao i pripadnici štaba koji su bili obavbešteni o tome, da on prima naređenja izvan Kosova, to jest od vlade u izbeglištvu i od pokojnog ministra odbrane.

SUDIJA ORIE: Hvala. Nastavite, gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Mislim da ste vi o tome razgovarali, kada ste tamo otišli krajem avgusta, ili početkom septembra, da bi se razrešio problem koji se pojavio. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Molim da sada pogledamo tabulator 9. Ovo je dokument od 21. avgusta. Ako mogu samo da rezimiram dokument i da onda vidim da li se sa mnom slažete. U dokumentu stoji: 21. avgusta komanda za dukađinsku oblast je reorganizovana i Tahir Zemaj je postao Glavni komandant operativnog štaba dukađinskog područja a Ramush Haradinaj je bio u podređenom položaju, kao zamenik komandanta. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, na osnovu onog što ovde vidim i na osnovu onog što su mi rekli.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A ovo je znači razlog zbog kog ste vi došli u dukađinski region krajem avgusta i početkom septembra, zar, ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Molim, da se radi zapisnika zabeleži, da se radi o dokaznom predmetu broj P252, koji je obeležen za identifikaciju. Samo za trenutak, ovde ćemo da zastanemo da bih vam malo drugačije postavio to pitanje. Da li su vam bili poznati razlozi zašto je Ramush Haradinaj prepustio sveukupnu komandu Tahiru Zemaju 21. avgusta? Da li znate zašto se to desilo?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Na osnovu onog što ja znam, nakon što smo primili informacije da je to tako, u razgovoru sa Ramushem shvatio sam da on misli da je to

naređenje Glavnog štaba, da dođe do ove promene, pošto mi nismo doneli takvu odluku u Dukađinskoj operativnoj zoni.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Znači, kad ste došli, Ramush vam je rekao da on smatra da je po volji Glavnog štaba, Tahir Zemaj preuzeo dužnost od njega. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, rekao mi je da on smatra da je naređenje za tu promenu došlo iz Glavnog štaba.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hvala vam. Bilo vam je poznato da je tokom prvih nedelja avgusta došlo do velike srpske ofanzive na području Glođana/ Glogjan i da je Ramush Haradinaj sa svojim snagama bio proteran iz Glođana/ Glogjan i vojno poražen u tom trenutku?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. To se desilo i ranije u zoni Crne reke/Reka e Keqe i ona je onda prešla pod kontrolu srpskih snaga, kao posledica njihovih napada. Ali ti napadi nisu počeli samo u Dukađinu/Dukagjini, već i u drugim krajevima.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: U redu, to mi je jasno. Ali govorimo konkretno o Dukađinu/Dukagjini. To je bilo srce teritorije pod kontrolom Ramusha Haradinaja i tada je zauzet Glođan/ Glogjan, pao je u srpske ruke negde oko 12. avgusta, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, o tome sam saznao kad smo tamo stigli.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li ste takođe saznali, da je kao posledica njegovog vojnog poraza, tada Tahir Zemaj postavljen umesto njega kao komandant zone.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: U tim razgovorima to je izneto kao jedan od razloga, ali tada je Tahir Zemaj dobio naređenje da dođe do te promene, da dokaže da je sposoban da vodi i da bude komandant operativne zone Dukađin/Dukagjini.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A od koga je on konkretno dobio ta naređenja?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kada smo razgovarali o ovom problemu, rečeno mi je da je on primio naređenje od ministra odbrane vlade u izbeglištvu.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Znači od te alternativne političko – vojne strukture u odnosu na vašu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Vi ste ovaj zapisnik videli ranije i jasno je da je Ramush Haradinaj pristao da preda kontrolu u tom trenutku.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kad smo stigli, to je već bilo urađeno. On je bio zamenik komandanta i slušao je sva naređenja tadašnjeg komandanta.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hvala vam. Mislim da ste vi stigli negde oko 1. septembra? Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Nisam siguran da li je to bio 1. ili 3. septembar. Znam da je bio početak septembra kad smo stigli u dukađinsku zonu.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Vi ste došli sa Rexhepom Selimijem, i Hashimom Thaqijem, zar, ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, došli smo ja, Hashim Thaqi, Rexhep Selimi, Lahi Brahimaj i još neki, ali se ne sećam tačno ko.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Svrha vaše posete je bila da osporite odluku koja je doneta i da smenite Tahira Zemaja, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Mi smo tamo otišli da razgovaramo o tom pitanju i da smenimo komandanta zone, pošto nismo doneli nikakvu odluku za tu smenu do koje je došlo i da Ramush Haradinaj nastavi da bude komandant.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Mislim da ste to ranije opisali kao, pokušaj da se interveniše u sporu, ali mislim da ste se upravo složili, zar ne, da je Ramush Haradinaj bio potpuno zadovoljan da bude zamenik komandanta zone, da radi pod Tahinom Zemajem?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, on je radio u tom svojstvu i kad sam s njim razgovarao, on je rekao da će poslušati svako naređenje koje dolazi od štaba. Ali štab je doneo odluku da njega ponovo postavi kao komandanta.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da bi bilo jasno, radilo se o sporu između pripadnika Glavnog štaba iz LPK i LDK koji je davao naređenja Tahiru Zemaju. A spor je bio između grupe u kojoj ste vi bili sa onima, koji su Tahiru Zemaju izdavali naređenja. Radilo se zapravo, o borbi za vlast između te dve grupe, zar ne? A ne o sukobu između ta dva komandanta?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kao što kažete radilo se o borbi za vlast, a ne o sukobu između dva pojedinca.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Vaša grupa želela je da ima komandanta na terenu koji će da kontroliše područje Dukađina/Dukagjini u sklopu OVK, a vlada u izbeglištvu želela je da ima svog komandanta koji bi kontrolisao dukađinsko područje. U suštini je to bila situacija, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. To je u suštini bio problem, no problem je bio i u tome što se komandant zone ne može smeniti dok on postupa kao komandant i vrši svoje dužnosti na terenu. Promena komandanta u tom momentu bila je vrlo pogrešna.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Ali Tahir Zemaj je smatrao da ima iza sebe autoritet takozvane Vlade u izbeglištvu, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li je tokom te posete došlo do neposrednog telefonskog razgovora između Hashima Thaqija, s vaše strane, i Ahmeta Krasniqija, ministra odbrane u vladi u izbeglištvu? Da li je došlo do direktnog kontakta između ove dvojice?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko se sećam, da, došlo je do telefonskog razgovora, ali ne znam o čemu su razgovarali.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Oni su se u stvari svađali oko toga, ko je Glavni i ko ima legitimitet.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Naravno, radilo se o borbi za vlast.

SUDIJA ORIE: Gospodine Zyrapi, vaš prvi odgovor je bio da vi ne znate o čemu su oni razgovarali. Zatim vas je gospodine Emmerson pitao da li su se oni svađali, a vi ste u odgovoru rekli, “naravno, oni su se borili za vlast”. Da li ste vi zapravo čuli o čemu su oni razgovarali, barem delimično, ili je to zaključak koji ste vi izveli iz te situacije?

SVEDOK ZYRAPI: Ja nisam čuo razovor. jer nisam bio u blizini. To je samo moja pretpostavka.

SUDIJA ORIE: Molim vas da vodite računa o tome šta su vaše pretpostavke a šta je vaše znanje o činjenicama. Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Da,

SUDIJA ORIE: Ako svedok kaže da nije čuo šta su oni rekli, a vi ga i dalje ispitujuete o tome, onda ćete dobiti više manje samo pretpostavke.

ADVOKAT EMMERSON: Ja bih ga pitao još samo jedno pitanje.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li ste razgovarali s Hashimom Thaqijem o tome šta se desilo nakon telefonskog razgovora?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, nisam. Na području Dukađina/Dukagjini bile su operacije u toku. Bilo je drugih stvari koje su nas brinule, tako da nismo o tome razgovarali.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Ali je na kraju doneta odluka, zar ne? Doneli su je prisutni, da se poništi ona promena, do koje je došlo 21. avgusta, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Molim vas da pogledamo dokument u tabulatoru 11. To je dokazni predmet P259, označen za identifikaciju. Tadašnji komandant Tahir Zemaj, 3. septembra daje informaciju svim lokalnim štabovima i pominje sastanak nekih članova Glavnog štaba iz OVK, koji je bio 2. septembra, a koji su odbacili raniju odluku. I ovim on mesne štabove obaveštava o tome da će se vratiti ona prethodna komandna struktura, drugim rečima da će Ramush Haradinaj postati Glavni komandant, a da će Tahir Zemaj biti zamenik komandanta zone. Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Izdali smo naređenje kojim smo tražili da se Ramush Haradinaj vrati na mesto komandanta. Ovaj dokument vidim tek sada prvi put.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hvala. Dva poslednja pitanja. U izjavi koju ste dali i u svedočenju u predmetu Limaj pominjete dokument koji se zove “Privremeni propisi za interno uređenje vojske”. Da li se sećate tog dokumenta?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Čini se da nije sasvim jasno kada je taj dokument sačinjen. Da li mogu da vas zamolim da potvrdite svoj iskaz iz predmeta Milutinović, da je taj dokument sačinjen krajem 1998. godine?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Propisi Glavnog štaba postojali su i ranije. ali su 1998. prošireni i kompletirani, međutim taj pravilnik je postojao i ranije.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Ja vas molim gospodine Zyrapi, da budete veoma oprezni s ovim. Ja sam vas pitao u vezi s dokumentom "Privremeni propisi za interno uređenje vojske". Vi ste dali iskaz u predmetu Milutinović, strana 5945, red 15. da je taj dokument napravljen krajem 1998. i da od tada datira prva radna verzija tog dokumenta.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, sad se sećam tog dokumenta. To je bio privremeni dokument kojim se organizovao život i funkcionisanje vojske, koji je sačinjen krajem 1998. i poslat jedinicama na terenu.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A to je bilo nakon što ste postavljeni za načelnika štaba, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: I na kraju, u jednoj od vaših izjava i to u onoj iz novembra 2005. u paragrafu 37. pominju se priče o tome da su ljudi, za koje se sumnjalo da su kolaboracionisti, da su ubijani. Želeo bih, molim vas, da potvrdite da vi u stvari ne znate za neki konkretan slučaj u kome je došlo do ubistva navodnih kolaboracionista u dukađinskom području u leto 1998. pa sve do kraja septembra 1998. godine?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ja sam u svojoj izjavi iz novembra, jasno objasnio da sam o takvim stvarima čuo putem medija i javnih saopštenja. Lično nikad nisam bio očevidac takvog događaja. Kada je reč o dukađinskoj zoni, dok sam tamo bio u poseti, nisam čuo ni za kakve slične događaje, niti sam išta tako slično video.

ADVOKAT EMMERSON: Hvala.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Guy-Smith, samo da postavim jedno pitanje svedoku da pojasni svoj poslednji odgovor. Kažete da ste jasno objasnili da ste putem medija čuli za takve stvari, ali da niste sami videli ni jedan takav događaj, da kada je reč o dukađinskom području, niste čuli ni za kakav sličan slučaj za vreme vašeg boravka tamo. Da li možete da nam kažete nešto više, nešto konkretnije, o nekim od sličnih slučajeva u drugim zonama, dakle izuzev dukađinske zone.

SVEDOK ZYRAPI: Kao što sam ranije rekao i kao što sam naveo u svojoj izjavi, čuo sam za takve slučajeve, no čak i kad sam posećivao druge zone nisam ja sam video slične slučajeve ubistva. To je nešto o čemu sam ja u Glavnom čuo iz medija. treba imati na umu da sam stalno bio u pokretu i u vremenskom tesnacu.

SUDIJA ORIE: Da li su mediji prenosili konkretne pojedinosti o tome, šta se gde desilo?

SVEDOK ZYRAPI: Koliko se sećam ne. Detalji nisu pominjani. Elektronski mediji i albanska satelitska televizija izveštavali su o takvim događajima. Ja sam u to vreme nastojao da pratim medije.

SUDIJA ORIE: Zbog čega smatrate da se to dešavalo u drugim zonama, a ne i u dukađinskoj zoni?

SVEDOK ZYRAPI: Zato što su se u medijima pominjali nazivi mesta ili teritorija, gde se ovo navodno dešavalo. No, kao što kažem na područjima koja sam ja obišao nikada nisam naišao na takve događaje.

SUDIJA ORIE: To shvatam. No, zar mediji nisu nikad pominjali ni jedan događaj, neki lokalitet koji je bio u dukadinskoj zoni?

SVEDOK ZYRAPI: Ne, ne sećam se. Čak i kad sam obilazio ta mesta, nikada nisam čuo za tako nešto. Ne sećam se.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Guy-Smith. Sada će vas unakrsno ispitivati gospodin Guy-Smith.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Želeo bih, da se za trenutak vratimo na vaš boravak u Tirani. Rekli ste nam da ste živeli u jednom stanu zajedno sa Naimom Malokuom. Da li je još neko živeo u tom stanu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Mislim da sam ranije rekao, da sam u stanu bio ja, Naim, Agim Cela, Afrim Basha, koliko se sećam, i još nekoliko drugih.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li bi moglo da se kaže da je stan u kome ste živeli bio jedno od svratišta za ljude, koji su bili zainteresovani da se prijave kao dobrovoljci da se bore na Kosovu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne. Ovaj stan je bio neka vrsta čekaonice za mene i nekolicinu drugih, ali ne generalno. To nije bila baza za druge ljude koji su čekali da se prebace na Kosovo.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Za vreme vašeg boravka u Tirani sa Naimom Malokuom i Afrim Bashom, da li se sećate da ste sreli Naima Hazerija, Bekima Shytija ili Mensura Kosumija, u tom stanu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Mensur Kosumi je bio u grupi u kojoj sam bio i ja. Kad je reč o gospodinu Bekimu Shytiju, mislim da sam ga video ali ne u stanu. On je bio pripadnik jedne od grupe koje su prolazile obuku u Albaniji u to vreme.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Ako sam dobro razumeo vaše svedočenje, vi se ne sećate da ste Idriza Balaja sreli u tom stanu u Tirani, međutim on vam je rekao kad ste ga sreli u Irzniću/Irznîq da ste se vas dvojica sreli u Tirani. Je li tako? Rekao vam je to u Irzniću/Irznîq.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: I u svojoj izjavi sam rekao, da je moguće da smo se sreli, jer su mnogi ljudi prolazili istom tom rutom i mnoge sam sreo u Tirani. Ne sećam se, moguće je da smo se tamo sreli.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: No sećate se da ste Idriza Balaja prvi put sreli u Irzniću/Irznîq tokom vaše posete u julu; je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kao što sam rekao, sećam se da sam ga tada video prvi put i da je to bilo u Irzniću/Irzniciq kada sam išao u Dukađin/Dukagjini u julu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: A da li ste tom prilikom sreli i gospodina koji se zove Shemsedin Qeku, koji je bio još jedan komandant u Irzniću/Irzniciq? Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: I imali ste priliku da razgovarate sa Shemsedinom Qekuom u vašem svojstvu učesnika u aktivnostim operativnog odeljenja, koje je nastojalo da izvrši evaluaciju snaga koje su postojale na tom području.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da sreo sam Shemsedina i razgovarali smo o tim pitanjima, međutim bio je to vrlo kratak susret. Ja sam na njega gledao kao na kolegu, jer je i on nekad bio oficir u JNA.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: On je dakle bio osoba s kojom ste ranije saradivali kada ste obojica bili pripadnici JNA?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Nisam s njim saradivao u smislu da smo bili u istoj jedinici, ali obojica smo bili u JNA.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Nakon što ste razgovarali s gospodinom Qekuom, saznali ste da je Idriz Balaj bio uključen u aktivnosti jedinice za brze intervencije. Tako ste nam rekli i tako je u stvari i bilo?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, to je tačno. Koliko se sećam u to vreme kada sam obilazio ta područja posetio sam i Idriza Balaja i jedinicu za brze intervencije.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dok ste razgovarali sa Idrizom Balajem saznali ste, između ostalog, da se on naziva Toger ili Toger; je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, ali to mi je već ranije rekao komandant zone.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li ste tokom vašeg razgovora s njim, čuli o aktivnostima u kojima je jedinica učestvovala, u mestima kao što su Vokša/Voksh, Slup/Sllup, Drenovac/ Drenovc, gde su se borili i delovali kao jedinica za brze intervencije.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se da li smo o tome razgovarali. Kao što kažem, tamo sam proveo tek malo vremena i moguće je da su oni i pominjali takve stvari, ali ja se toga ne sećam.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kada su vam ga predstavljali, rekli su da su ga smatrali, barem gospodin Ramush, i ako se ne varam i gospodin Qeku, da je bio hrabar čovek koji je bio spreman da se bori za slobodu svoje zemlje. Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Kada mi ga je Ramush predstavio rekao mi je da je on vođa jedinice za brze intervencije, da on ima iskustva, da je učestvovao u ratu u Hrvatskoj i da je hrabar čovek.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li ste imali priliku da razgovarate s Togerom o vrsti obuke, koju je organizovao za vojnike svoje jedinice, kako biste na osnovu toga bili u stanju da procenite najbolji način za korišćenje te jedinice i da im date neke savete u tom pogledu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se svih detalja tog razgovora.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li možete da nam kažete da li ste uspeali da utvrdite kakvo je oružje imala ta jedinica?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se. Sećam se samo da je jedinica bila formirana, da je postojala i da su imali neko oružje.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li ste iz razgovora s vašim nekadašnjim kolegom, komandantom Qekuom, uspeali da saznate kakav je odnos postojao između komandanta Qekua i Togera, u smislu pristupa rešavanju nekih stvari, naročito u Irzniću/Irznijq i okolnim područjima?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se da sam ikad s njim o tome razgovarao.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li ste tokom vašeg boravka na Kosovu čuli za gospodina po imenu Fadil Nimani?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne ne sećam se tog imena.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kad kažete da se ne sećate imena, kad bih vam ja rekaoda je Fadil Nimani bio gospodin koji je bio odgovoran za formiranje jedinice za brze intervencije na dukađinskom području, da li bi vam to pomoglo da se možda priselite imena?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, ne. Ne sećam se.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Osim te jedne prilike kad ste se sreli, i kažete da je to bio tek kratak susret tokom vaše posete Irzniću/Irznijq, da li ste imali priliku da još koji put budete u kontaktu s Togerom i da razgovarate o vojnim pitanjima, o tome na koji bi način bilo najbolje da se te jedinice iskoriste?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se da sam ponovo s njim razgovarao.

Razgovarao sam s njim u julu, a ne sećam se da sam ga video u avgustu, kad sam se tamo vratio.

ADVOKAT GUY-SMITH: Hvala. Zahvalan sam.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Guy-Smith. Gospodine Harvey,

ADVOKAT GUY-SMITH: Bio sam prilično kratak.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Harvey,

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: (mikrofon nije uključen)

prevodilac: Molim da se uključi mikrofon gospodinu Harveju.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Izgleda da ću morati da se dva puta izvinim. Strašno sam prehladen i trudiću se da budem razumljiv.

UNAKRSNO ISPITIVANJE:ADVOKAT HARVEY

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Gospodine Zyrapi, ja zastupam Lahi Brahimaja, s kojim ste vi saradivali kao sa članom Glavnog štaba na centralnom Kosovu u leto 1998. Želeo bih da vas pitam nešto u vezi sa vašim dosadašnjim iskazom. Kažete da ste sredinom jula posetili Dukađin/Dukagjini, jer je to bilo u sklopu vaših odgovornosti da ocenite slabe i jake strane jedinica i položaja OVK. Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kada sam tamo otišao sredinom jula 1998. godine, bilo je to stoga što se tamo održavao sastanak Glavnog štaba sa operativnom zonom Dukađin/Dukagjini. No, bilo je to i zbog toga da se upoznam s jedinicama, s položajima, i situacijom uopšte.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Moguće je da postoji razlika u sećanju, između vas i gospodina Brahimaja; možda to i nije toliko važno, ali želeo bih da vam sugerišem gospodine, da razmislite da u stvari u tom trenutku nije došlo do sastanka Glavnog štaba u zoni i da vi u stvari mešate sastanak do kog je došlo sredinom jula, s onim ljudima koji su bili prisutni na sastanku početkom septembra. Da li možda mislite da grešite po tom pitanju?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, mislim da ne grešim. Ja sam siguran da sam otišao tamo sa članovima Glavnog štaba i da je to bilo na sastanku koji je bio sredinom jula.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U redu. Gospodin Brahimaj se u svakom slučaju slaže s time da ste se vi vratili u Jablanicu/Jabllanicë, zahvaljujući prevozu koji vam je obezbedio Ramush Haradinaj, kako biste se sreli sa Lahi Brahimajem, koji je imao naređenje Glavnog štaba, po kojem ste obojica trebali da nastavite putovanje do Orahovca/Rahovec. Oko toga se slaže, slaže se i oko toga da je otprilike u to vreme došlo do velike srpske ofanzive s početkom otprilike 18. ili 19. jula 1998. godine.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, to je tačno. Iz Dukađina/Dukagjini, odnosno iz Glođana/ Gillogjan otišao sam u Jablanicu/ Jabllanicë. Lahi me je tamo čekao i preneo mi je narednje Glavnog štaba, po kome obojica treba da idemo u Orahovac/Rahovec.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Mislim da je tačno da ste se našli s njim u njegovoj kući i da ste gotovo odmah nastavili put u Orahovac/Rahovec.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, da. Našli smo se u njegovoj kući i odatle smo otišli pavo u Orahovac/Rahovec.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Kada ste bili u Jablanici/Jabllanicë drugi put, odnosno, dopustite da vas prvo pitam, da li ste vi samo dvaput bili u Jablanici/Jabllanicë? Jednom sredinom jula, a jednom na samom početku septembra. Je li to tačno?

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson,

ADVOKAT EMMERSON: Nisam siguran da je on dosad uopšte govorio o tome, da je posetio Jablanicu/Jabllanicë u vreme kada je došlo do onog, što bih ja nazvao posetom FARK, na kraju avgusta i početkom septembra. Mislim da je on posetio Prapacan/ Papracane.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Dozvolite da vas pitam za početak septembra. Da li se sećate da ste u bilo kojoj fazi bili u Jablanici/Jabllanicē?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, bio sam u Jablanici/Jabllanicē, jer je to put kojim smo morali da prođemo da bismo se vratili u Glavni štab.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Upravo tako. Na svom putu vi ste morali da prođete kroz Jablanicu/Jabllanicē.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li ste posetili štab OVK u Jablanici/Jabllanicē?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, poseili smo komandu u Jablanici/Jabllanicē.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li je u bilo kom trenutku, dok ste bili u komandi OVK u Jablanici/Jabllanicē da li ste znali da je tamo bilo ko zatvoren, zatvoren protiv svoje volje? Da li vam je nešto tako bilo poznato?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Tokom mog boravka tamo nisam ništa saznao, niti sam čuo ili video, da je bilo ko tamo bio zatvoren.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li možete da nam opišete kakav objekat je imala komanda OVK u Jablanici/Jabllanicē? Drugim rečima, koliko je bilo zgrada, koliko vojnika, šta ste videli, naravno ukoliko se sećate, jer je to bilo davno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Sećam se da je komanda bila stacionirna u jednoj privatnoj kući. To je u stvari bila kuća Lahi Brahimaja. Drugi put kada sam posetio to mesto, ne sećam se, ali bilo je to u privatnoj kući. A kada je reč o broju vojnika, ne mogu da vam dam procenu, međutim tamo je bila jedna jedinica koja je obezbeđivala to komandno mesto u nekoj vrsti odbrambenog rasporeda. A koliko ih je bilo, to ne bih mogao da kažem.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Mogu li da vam sugerišem da vi možda grešite kada kažete da je to bila kuća Lahi Brahimaja, a u stvari ste posetili kuću njegovog rođaka IBrahima Brahimaja. Da li mislite da bi to moglo da bude tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Mi govorimo o julu. Koliko ja znam, posetio sam komandu koja je bila u kući Lahi Brahimaja, a kada je reč o drugoj poseti, onda ne znam čija je to bila kuća.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Koliko vremena ste proveli u toj komandi u julu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: U julu, prvi dan kada smo tamo stigli, imali smo sastanak Glavnog štaba i komandanta zone. Tamo sam posetio jedinice, a onda sam uveče produžio prema Glodanu, tako da bih rekao da sam tamo ostao jedan dan.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Kažete da ste tamo posetili jedinice. Kakve jedinice? Da li je tamo bila kasarna?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Nisam otišao u kasarnu. Nije bila kasarna. Ja sam otišao na liniju fronta, gde su vojnici zauzeli odbrambene položaje.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U redu. Samo jedno malo pitanje u vezi sa Jablanicom/ Jabllanicē. Pomenuli ste ime Driton Zeneli, koji je, po vašem sećanju, bio komandant Jablanice/ Jabllanicē u jednom trenutku. Da li se sećate toga?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Sećam se, jer sam zajedno s njim posetio neke položaje na liniji fronta.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Gospodine želim da vam sugerišem da je on u jednom zaista kratkom vremenskom periodu bio komandant i to je bio period između srpskih ofanziva u avgustu i septembru 1998. i on je u stvari poginuo na liniji fronta na položaju komandanta Jablanice/Jabllanicë u srpskoj ofanzivi u septembru 1998. Da li to odgovora onome čega se vi sećate?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se kada je poginuo. Ja sam svedočio o svojoj poseti liniji fronta, a tada je i on bio prisutan.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A da li mislite da je to mogao da bude početak septembra?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se tačno, već sam rekao.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Onda bih želeo da pređem na neka opštija pitanja o ulozi Glavnog štaba i njegovom razvoju. Pre 28. maja kada ste vi vodili grupu koja je ušla na Kosovo, najveći deo Glavnog štaba je bio van Kosova; jee li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kada sam ja ušao na Kosovo 28. maja sa mnom su bili Hashim Thaqi, Kadri Veseli, Adem Grabovci i neki drugi od kojih je najveći broj bio u Tirani.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U stvari, sve do tada, jedini članovi Glavnog štaba koji su trajno bili na Kosovu su Hashim Thaqi, Kadri Veseli, Adem Grabovci. Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam tačno ko je bio na Kosovu, ali kasnije sam saznao da su Rexhep Selimi i Sokol Bashota svo vreme bili na Kosovu, u tom periodu o kom govorimo.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Vi znate da je Lahi Brahimaj takođe osoba koja nije napuštala Kosovo. On je svo vreme bio u zemlji. Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam za njega. Ne znam šta je radio ranije. Već sam objasnio da kada sam se s njim prvi put sreo, od tog trenutka na dalje, imao sam kontakte s njim i znam da nije napuštao Kosovo.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Dobro. Da li se to onda svodi na sledeće: da pre sastanka od 23. juna o kojem vam je juče postavljao pitanja gospodin Emmerson u vezi sa zapisnikom sa sastanka u Dukadžinu/Dukagjini 23. juna, čini se da do tog perioda nije postojala ujedinjena komanda u zoni Dukadžin/Dukagjini? Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam kako je bilo ranije ali, ja sam bio obavešten da nije postojala ujedinjena komanda, ali ja nisam bio tamo i to sam vam već ranije rekao.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li je i Drenici/Drenicë bila slična situacija, da nije postojala objedinjena komandna struktura?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: U Drenici/ Drenicë su već pokrenute akcije da se objedini komanda, da se osigura bolja struktura u vojsci, ali ne znam za zonu Dukadžin/Dukagjini.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: To su bile dve zone koje su bile najbolje organizovane i najaktivnije, zona Dukadžin/Dukagjini i zona Drenica/Dreničë do trenutka kada ste vi i vaši drugovi ušli na Kosovo 28. maja?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kao što sam već rekao u svojoj izjavi iz novembra, obe zone su bile aktivnije u ovom periodu, dok mi nismo došli na Kosovo, dakle tokom leta. Oni su bili bolje organizovani i aktivniji u poređenju sa drugim zonama, koje su se razvile kasnije nego ove, kao na primer zone Paštrik/Pashtrik, *Llap, Shala, Nerodime, Karadak*.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Upravo tako. Dakle sve do 28. maja nije ni bilo pokušaja da se sve to objedini i to je bila vaša misija, kada ste vi, Hashim Thaqi i ostali drugovi ušli na Kosovo krajem maja; je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam koji su pokušaji postojali. Ne mogu o tome da svedočim, o periodu kad ja nisam bio tamo i ne znam šta je učinjeno.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Ali vi ste bili član Glavnog štaba, ili ste barem radili sa članovima Glavnog štaba van zemlje. Po vašem shvatanju, koji je bio razlog da idete u zemlju, zar nije bio razlog da se organizuju stvari, koje do tad nisu bile dovoljno organizovane, a koje bi se mogle organizovati samo iznutra?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, moj cilj je bio da im pomognem u organizaciji u poboljšanju strukture OVK. To je bio moj zadatak i to je bio zadatak svakog višeg oficira u komandi.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Vi ste se juče složili s gospodinom Emmersonom koji je rekao da ste vi bili jedini profesionalni vonik u celoj toj grupi u to vreme. Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, u grupi koja je ušla na Kosovo ja nisam bio jedini profesionalni vojnik, jer tu je bio i Agim Cela, koji je takođe bio bivši oficir JNA; Agashi, takođe bivši vojni oficir, Kasapi još jedan; Mahir Hasani, takođe bivši oficir JNA, kao i drugi.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Izvinjavam se, postavio sam pitanje suviše široko. Vi ste bili jedina osoba koja je bila član Glavnog štaba i išla zajedno s Glavnim štabom i trebalo da pomogne Glavnom štabu u reskukturiranju Glavnog štaba OVK i cele strukture OVK. To je bila vaša primarna funkcija, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Moj zadatak nije bio adekvatno i precizno definisan kada sam išao na Kosovo. To se desilo kada sam došao u Glavni štab i tamo smo dobili zaduženja i odgovornosti. Tamo sam postavljen da radim uoperativnom odeljenju, a zajedno sa mnom je radio i Agim Cela, a ostali nisu imali takvu vrstu pripreme.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Organizovanje Glavnog štaba u komandi je bio vaš glavni zadatak, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da to je bio glavni zadatak ali se on odnosio i na jedinice koje su bile pod Glavnim komandom.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U redu.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: . . . i imale isti značaj.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Upravo tako. Na primer, vi ste kao profesionlani vojnik mogli da napravite razliku između komandnog i štabnog oficira. Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: U kom smislu mislite da bi trebalo da pravim razliku između njih?

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da imaju različite oblasti odgovornosti. Vršili su različite funkcije u okviru vojne strukture. ?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, obavljali su različite zadatke; komandant ima drugačije zadatke od člana Glavnog štaba.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A ako ste komandant zone to nije posao za pola radnog vremena; ne možete pola radnog vremena da budete komandant a pola štabni oficir u Glavnom štabu; ili da preformulišem ne možete da delimično radite kao komandant zone a delimično kao oficir Glavnog Štaba, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, ne može.

TUŽILAC DI FAZIO: Ja nemam prigovor na ovo pitanje, ali mislim da bi bilo od suštinskog značaja da znamo, da li svedok govori o jednoj teorijskoj situaciji, koja važi za vrlo organizovanu vojsku, ili govorimo o situaciji koja se može primeniti na stanje, koje je on zatekao 1998. godine. Nije mi jasno.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Mislim da je to vrlo razumno opažanje i ja sam i sam imao nameru da u ispitivanju svedoka idem u tom pravcu.

SUDIJA ORIE: Da li možete da malo ispitajte svedoka, da li on zna nešto o situaciji u to vreme, a ne

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da, svakako

SUDIJA ORIE: da li je nešto tako bilo moguće ili nije. Izvolite nastavite.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Ja sam vam se obraćao kao profesikonalnom vojniku i pitao da li biste organizovali stvari na jedan ili drugi način. Kad ste vi stigli krajem maja, početkom juna 1998. godine, da li ste ustanovili da su se ljudi organizovali na način, koji biste vi odobrili?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Video sam da njihova organizacija nije bila adekvatna, kada govorimo o vojnoj organizaciji, ili vojnim formacijama, da bi mogli da vode rat, jer to je bila svrha i cilj OVK u to vreme.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da budemo vrlo konkretni. Gospodin Emmerson vam je juče pokazao dokument, po kome je Lahi Brahimaj postavljen za zamenika komandanta zone Dukađin/Dukagjini. Da li se toga sećate?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da sećam se.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U to vreme Lahi Brahimaj je bio član Glavnog štaba. Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko sam ja bio obavešten o toj situaciji i kada sam dobio svoje zaduženje i sreo se sa Lahijem, on mi je predstavljen kao direktor finansijkog odeljenja u Glavnom štabu?

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U redu. Znači, u vreme kada ste vi dobili svoja zaduženja, on je već bio zadužen za finansijka pitanja u Glavnom štabu. Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Tako mi je bilo rečeno.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Ali vi niste znali koliko dugo je on obavljao tu funkciju, već samo da je bio na toj funkciji kada ste vi stigli?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, ja ne znam kada je on tačno dobio to zaduženje, ali zatekao sam ga na tom zaduženju kada sam došao u Glavni štab.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A vi, kao vojno lice biste smatrali glupošću, da Lahi Brahimaj može u isto vreme da bude načelnik finansija u Glavnom štabu i zamenik komandanta u zoni Dukadžin/Dukagjini? Da li sam u pravu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: U vojnom smislu ste u pravu. To nema nikakvog smisla.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A koliko je vama poznato, on nije nikada ni obavljao tu funkciju zamenika komandanta u zoni Dukadžin/Dukagjini, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam za vreme pre mog dolaska. Ne znam koje je dužnosti imao, da li je bio zamenik komandanta, ništa o tome ne znam.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Ja govorim o periodu između 23. juna 1998. kada smo videli da je izdato to naređenje, juče smo to videli, a kojim je on izabran na tu funkciju. Vi ste tada već bili na Kosovu, 23. juna, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, bio sam na Kosovu, ali ne znam da li je on dobio to zaduženje ili ne.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Niste znali, nije vam bilo poznato, da je on rekao Bislime, želim ja moram sutra da idem u Jablanicu/Jabllanicë jer ja sam zamenik komandanta zone? Zar nikada nije o tome s vama razgovarao?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko se ja sećam, ja sam bio na toj dužnosti vrlo kratak period i onda sam otišao u zonu Dukadžin/Dukagjini.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Želim da vas pitam nešto o uslovima u zoni Drenica/Drenicë, gde ste vi i Glavni štab delovali. Prvo nam recite, kada ste došli na Kosovo 28. maja vodeći grupu od oko 80 ljudi, trebalo vam je oko nedelju dana da dođete do Likovca/Likovc? Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: U toj nedelji je bio i moj ulazak na Kosovo i moj odlazak u Drenicu/Drenicë i Likovac/Likovc.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Dok postavljam sledeća pitanja, zamolio bih, da se na ekranu pokaže dokazni predmet Odbrane D300-0003, jer će nam to biti od pomoći.

SUDIJA ORIE: Da li je taj dokument dobio broj dokaznog predmeta?

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Koliko ja znam nije, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, molim vas, to će biti . . . ?

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: To je broj dokumenta. Trebalo je da kažem broj dokumenta, a ne broj dokaznog predmeta.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet D37, obeležen u svrhu identifikacije.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođo sekretar.

ADVOKAT HARVEY: Hvala vam. Dok čekamo da vam kažem da je to mapa Drenice/ Dreničë. Evo je.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Dok ste bili na putu od Albanije do Likovca/ Likovc, zašto vam je bilo potrebno toliko vremena?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kao što sam već objasnio u svojim izjavama, kada smo 28. maja ušli na Kosovo iz *Damjana* otišli smo u selo *Reskovac*, to je u opštini Orahovac/Rahovec. Tamo smo ostali tri ili četiri dana, nisam siguran, a onda smo otišli u pravcu Drenice/ Dreničë. Dakle trebalo nam je skoro nedlju dana dok nismo stigli u Drenicu/ Dreničë.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A, da li ste usput ostavljali ljude i municiju i puške dok ste prolazili kroz to područje?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kada smo stigli u Drenovac/Drenovc, ostavili smo nešto municije. Tamo je bila jedna vrsta vojnog depoa, jer svako od nas je pored ličnog naoružanja imao i dodatno naoružanje, kako bi mogao da naoruža ostale pripadnike OVK.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A kada ste stigli u Likovac/Likovc, da li ste otišli u kuću osobe koja je imala nadimak Raketi ili Raketa?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, sećam se njegove kuće. Da otišao sam u njegovu kuću.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Mislim da ste sa sobom imali pet ili šest drugova iz grupe, kada ste došli u tu kuću, a u toj grupi je bio i Hashim Thaqi koji je bio rođak tog čoveka sa nadimkom Raketa?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li je ta kuća u Likovcu/Likovc bila jedna od bezbednih kuća, ako mogu da koristim tu reč, koju su povremeno koristili članovi Glavnog štaba da bi tamo prenoćili kada su obavljali svoje dužnosti?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, bila je.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li imate na ekranu pred sobom kartu Drenice/ Dreničë?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, deo Drenice/ Dreničë.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da, zapravo kartu dela Drenice/ Dreničë. I vidimo u pravcu severo-istoka, izvinite, severo-zapada, s tim uvek imam problem, dakle u severo-zapadnom delu mape. Likovac/Likovc je prikazam kao narandžasta tačka.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Sada je to u vrhu vašeg ekrana, levo.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Trebalo bi da objasnim svim prisutnim da je ovo karta iz predmeta Limaj i zbog toga je označen Lapušnik/ Llapushnik. To nije relevantno za ovaj predmet ali sam mislio da bi bilo od koristi svima, da bi mogli da se orijentišu gde se nalazi Drenica/ Dreničë, s obzirom da ranije nismo gledali kartu. Da li mogu da vas pitam, na putu za Likovac/Likovc, da li ste prošli kroz Jablanicu/Jabllanicë. Da li je to bilo jedno od mesta gde ste se zadržali?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Kada ste došli u kuću čoveka s nadimkom Raketa, da li se sećate da je u stvari u toj kući već bio Lahi Brahimaj, kada ste vi došli?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Dakle, kako se vi sećate, vi ste se prvi put s njim sreli kada ste radili u Glavnom štabu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Na osnovu onog čega se ja sećam, da, to je bilo tada kada sam dobio zadatak, da budem direktor operativnog odeljenja.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A gde je to bilo fizički? Da li to mesto sada vidite na karti.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, to su planine Beriša/ Berishat.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Mi u ovom crvenom trouglu oko reči “Beriša/ Berishat” vidimo selo Beriša/ Berishat. Da li možete da nam objasnite gde se nalazi planina Beriša/ Berishat u odnosu na selo Beriša/ Berishat?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. planina Beriša/ Berishat obuhvata celo ovo područje: Beriša/ Berishat, Klečke/ Klečkë sve do puta Priština/ Prishtinë – Prizren/Prizren. To je područje koje mi nazivamo planina Beriša/ Berishat, a samo selo Beriša/ Berishat se nalazi u tom području planine Beriša/ Berishat.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Hvala. Što se tiče Glavnog štaba, gospodin Emmerson vam je juče postavljao pitanja o tome, ali taj izraz potencijalno može da navodi na pogrešan trag. Povremeno ste vi to nazivali i Centralnim štabom, je li to tačno? ili Centralnom komandom?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Mislite na moj iskaz juče?

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Ne, ja se sada vraćam na vaš iskaz u predmetu Limaj. Ako neko želi da to prati na transkriptu to je strana 6822. Ako mogu da vam ukratko pročitam iz tog iskaza: u odgovoru na pitanje advokata gospodina Limaja rekli ste: “tradicionalna vojska”. Izvinite, da vam prvo pročitam pitanje: “Da li možete da opišete koje

su razlike između redovne, tradicionalne vojske i njene organizacije, i onoga što ste našli u OVK na Kosovu?” Vaš odgovor “Tradicionalne armije su organizovane na tradicionalan način, njihova organizacija počinje obukom profesionalnih vođa i to obukom od nižeg ka višem nivou, a vojnici u jedinicama se pripremaju počev od odeljenja pa dalje do nivoa brigade. Vojska koja ima sve karakteristike profesionalne vojske u tradicionalnom smislu, je trenirala i školovala ljude u vojnom pogledu. Međutim OVK je bila samoorganizovana vojska. U to vreme oni su imali centralni štab, kako se tada zvao. To je bio mali štab, ne profesionalni, nije bio pripremljen za adekvatnu komandu. ” Da li se sećate da ste dali tu izjavu u predmetu Limaj?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, sećam se.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li možete da nam objasnite šta ste mislili pod tim kad ste rekli da se Centralni štab razlikuje od pravog?

ADVOKAT EMMERSON: Pre nego što svedok odgovori. . .

SUDIJA ORIE: Izvolite gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Izvinjavam se. Moram hitno da se pozabavim jednim vrlo važnim pitanjem. Da li bi mi časni Sud dozvolio da napustim sudnicu za neko vreme?

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Molim da to ne shvatite kao nepoštovanje

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas da ponovite pitanje

SVEDOK ZYRAPI: Nema potrebe da se ponovi pitanje, ja sam ga čuo. Tačno je da je ranije postojao centralni štab, ne znam kada je osnovan, to je bilo pre nego što sam ja došao i upoznao se sa OVK, tako da je, naziv koji je bio korišćen u to vreme bio centralni štab, a kasnije je, razvijajući se, promenjen u Glavni štab. Zbog toga je taj izraz korišćen u predmetu Limaj.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li je to bio rezultat reorganizacije, restrukturiranja u čemu ste vi pomogli, da predložite da se ime promeni iz centralnog u Glavni štab?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, postojala je potreba za promenom u to vreme i to je bila moja inicijativa.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude,

SUDIJA ORIE: Da,

TUŽILAC DI FAZIO: Ovaj deo svedočenja možda može da dovede do konfuzije. Svedok je rekao “Tačno je da je ranije postojao centralni štab. Ne znam kada je formiran. ” A potom je rekao “to je bilo pre nego što sam ja došao i upoznao se sa OVK” Meni nije jasno da li on misli na termin “centralni štab” pre nego što je otišao na Kosovo, ili pre nego što je otišao u Albaniju, ili pre nego što je napustio mesto u kojem je živeo da bi otišao u Albaniju?

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT HARVEY: Biće mi zadovoljstvo da to istražim.

TUŽILAC DI FAZIO: Mislim da to moramo da razjasnimo.

SUDIJA ORIE: Istovremeno gledam na sat i bez obzira na uveravanja koja je Pretresno veće dobilo, da ćemo završiti za vreme prve sednice, gospodine Harvey, molim vas kažite koliko vam još vremena treba. Ne krivim vas, vama obično ne treba puno vremena, ali u isto vreme gospodin Emmerson je rekao, da se s vama dogovorio, da vi ostanete u okviru predviđenog vremena, da bi on onda mogao da ima pola sata više. Onda, naravno Pretresno veće ne očekuje ništa više nego da to tako i bude. I da ponovim, ne okrivljujem vas, ali vreme nas ponovo pritiska.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude, mislim da mi ne treba više od deset minuta.

SUDIJA ORIE: Predlažem da ne napravimo uobičajenu pauzu, nego da nastavite i onda da vidite da li to možete da uradite za sedam ili osam minuta.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude, hvala vam.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Gospodine Zyrapi, da li možete da razjasnite vaš prethodni odgovor. Rekli se da ste prvo saznali za centralni štab, pre nego što ste stigli i saznali za OVK. Pre nego što ste stigli, gde?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, objasniću. Pre nego što sam ušao na Kosovo i priključio se OVK. Nakon što sam ušao na Kosovo, on se još neko vreme nazivao centralni štab. Kada sam rekao ranije, mislio sam na 1995. i 1996, kada je već postojala OVK.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li je taj izraz “centralni štab” upotrebljavan da bi se napravila razlika između onih koji su bili u centru, koji su bili na Kosovu, u odnosu na one koji su bili izvan Kosova? Da li je to možda bio razlog za taj drugačiji naziv?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Taj izraz, centralni štab se koristio i izvan Kosova, ali ja sam za njega čuo i kad sam bio na Kosovu.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da se vratimo reorganizaciji, rekonstrukciji Glavnog štaba, koja je bila krajem jula, ili početkom avgusta. Da li sam u pravu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, ne bih rekao da je reorganizacija počela tada, jer sam se ja pridružio Glavnom štabu u julu, a reorganizacija i kompletiranje je počelo kasnije. Kada sam ja postao načelnik štaba, tek tada je počela prava organizacija i ekspanzija.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A to nije bilo do novembra 1998. ako se sećam?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da se vratimo za trenutak na našu kartu. Mislim da ste rekli da se Glavni štab sastajao na nekoliko lokacija. Mislim da ste pomenuli Klečku/Klecke, Divljak/Divlak je još jedno od mesta gde se Glavni štab sastajao?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, sastajali smo se u Divljaku/Divlak, posebno od novembra nadalje.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: (prethodni prevod se nastavlja) ...

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, i u Berišama/ Berishat takođe.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: A u Novom selu/ Novosellë?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, i u Novom selu/ Novosellë.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Čini se da nije postojala neka određena kuća ili lokacija gde ste se vi redovno sastajali?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ako govorimo o periodu od juna do novembra, štab se mnogo selio, promenio je mnogo mesta iz razloga bezbednosti, ne samo na planini Beriša/ Berishat već i u drugim krajevima.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Hvala vam. A tokom tog perioda – a ja posebno govorim o periodu od početka juna do kraja septembra – da li ste vidali Lahi Brahimaja redovno? A ako jeste šta bi to bilo, svakodnevno, nedeljno, mesečno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ako govorimo o periodu od jula do septembra sretao sam se sa Lahijem par puta, ali kao što sam rekao, ja sam uvek bio u pokretu, odlazio sam u ona područja gde su se odvijale borbe, tako da ne mogu da kažem da sam ga viđao svake nedelje, možda jednom nedeljno ili jednom mesečno. Ne mogu da kažem koliko smo se često vidali, jer je dinamika borbe bila intenzivna, tako da sam morao da se krećem i da pomažem komandantima zona, da organizuju odbranu, tako da nisam siguran koliko smo se često vidali, jednom nedeljno, ili jednom mesečno.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Što se tiče sastanaka Glavnog štaba, da li se radilo o tome da se povremeno sastajalo par ljudi kad su mogli, ili je postojao redovni termin, recimo, prvi ponedeljak svakog meseca, gde bi se onda svi sastajali na istom mestu.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kao što sam rekao, zbog dinamike borbi i tako dalje, nismo mogli da se sastajemo svake nedelje. Sastajali smo se kad smo imali priliku za to, kad je Glavni štab mogao da razmeni ideje i donosi odluke.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U redu. Nemam više pitanja. Hvala vam gospodine Zyrapi.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Harvey. Gospodine Zyrapi, imaćemo pauzu. Prvo molim sudkog poslužitelja da vas isprati iz sudnice, a onda bih mogao da pokrenem još jedno pitanje. Da li su strane primile štampani primerak ili elektronsku verziju spiska koji je pripremio sekretarijat u kome se daju brojevi za dva registratora...

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: ...sa ukupno 140 dokumenata?

ADVOKAT GUY-SMITH: Da, primili smo.

SUDIJA ORIE: Da. Molim sekretara da nam objasni zašto je napravljen taj spisak? Da li ste koristili materijal koje vam je dalo Tužilaštvo?

sekretar: Da.

SUDIJA ORIE: U redu, znači na osnovu toga je sačinjen spisak. Molim strane da pogledaju taj spisak, da provere da li nije došlo do neke zabune. Gospodine Di Fazio molim vas da pogledate tabulator 138. To je treći od dna na spisku, koji je napravio sekretar. Da li možete da nam povrdite, pošto je to napravljeno na osnovu vaših informacija, da je to sada P259? Da li je to U0001869 ili je to drugi dokument?

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Jasno mi je, da je sekretar imao neke poteškoće i da zbog toga dokument koji ste nam dali u registratoru je bio U0014586, barem u engleskom prevodu, sada je zamenjen sa U0001869. A to je dokument koji je koristio gospodin Emmerson, tako da se u stvari radi o istom dokumentu, ali se samo razlikuje rukopis na dokumentu.

TUŽILAC DI FAZIO: Nekad, kad su u pitanju dokazni predmeti čini se da imamo isti dokument, koji se pojavljuje, ali je on sa unesenim beleškama, tada se može dodati broj ili ga može potpisati neko drugi.

SUDIJA ORIE: Naravno, ako imamo brojeve na spisku, možda to nije promenjeno i razumem da za to postoje dobri razlozi, ali Pretno veće nije o tome obavesteno. I u 138. vidimo dokument koji nije potpuno isti kao u tabulatoru 11, koga je koristio gospodin Emmerson. Nije to sad mnogo bitno, jer je kucani sadržaj isti, ali bez obzira moglo bi doći do zabune. Prema tome, sada shvatamo da dokument koji je u tabulatoru 138. nije dokument koji ima broj P259, a da je P259 dokument, koji je gospodin Emmerson koristio i koji se nalazi u tabulatoru 11. Pretno veće bi htelo da uskoro čuje od strana, da li ima bilo kakvih problema u vezi sa uvrštavanjem dokumenata, a pošto sada imamo identifikacione brojeve, mislim da je lakše da onda radimo sa spiskom, koji smo dobili od sekretarijata.

ADVOKAT EMMERSON: Da, mi smo pripremili jednu šemu koju možemo da damo gospodinu Di Faziou za vreme pauze. On možda neće moći da ga odmah usvoji. Principi na kojima se to zasniva su prilično jasni: ako svedok nije u stanju da identifikuje dokument ili da identifikuje potpis.

SUDIJA ORIE: U redu. O tome ćemo onda kasnije da govorimo,

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da će to biti proceduralno pitanje, s kojim ćemo se pozabaviti pre svedočenja sledećeg svedoka. Biće vrlo kratko. Pokušaćemo da to rešimo sa gospodinom Kearneyem za vreme pauze, a sada samo to najavljujem.

SUDIJA ORIE: U redu. Imaćemo pauzu do 11.15 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala časnii Sude.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC DI FAZIO

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Gospodine Zyrapi, želeo bih da vam postavim neka pitanja, koja proizlaze iz vašeg današnjeg svedočenja. Pred kraj današnjeg svedočenja i tokom unakrsnog ispitivanja gospodina Harveya, rekli ste da ste ostavili neku municiju nakon što ste prešli granicu Kosova i da ste je ostavili u nekom vojnom skladištu. Koje je to tačno bilo skladište?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kad smo ušli na Kosovo u maju, otišli smo u selo Drenovac/Drenovc u opštini Orahovac/Rahovec, tamo smo ostali par dana i tamo je bilo malo skladište, gde smo ostavili višak oružja, koji je svako od nas imao i te puške i to oružje su poslali u one krajeve gde su bili potrebni.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da, upravo sam to hteo da znam. Da li znate ko je doneo odluku da se te puške pošalju u te krajeve?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Glavni šab je odlučio gde treba da ide oružje, na osnovu zahteva koje su primili iz različitih zona.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Možete li da nam kažete, da li su ti razni krajevi bili iz celog Kosova?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Odluke su donete o postojećim zonama, kao što su bili Drenice/ Dreničë, deo zone Paštrik/Pashtrik. To je ono čega se ja sećam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Isto tako ste danas rekli, kad ste govorili o zoni Dukadžin/Dukagjini, da obe zone, izvinjavam se jedna od zona o kojoj smo govorili, ali ne mogu da se setim druge zone, možda je u pitanju Drenice/ Dreničë, ali u svakom slučaju Dukadžin/Dukagji nije bila jedna od njih. Vi ste rekli “obe zone su bile aktivnije pre 28. maja”. Šta ste mislili pod tim “aktivnije”?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kad kažem “aktivnije”, onda mislim da su bile borbe u toku u tom kraju, tako da su tamo bile aktivne jedinice u tim zonama. Kad kažem “aktivan” onda mislim u vojnom smislu, zato što su i napadi bili intenzivniji u tim krajevima.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Rekli ste gospodinu Harveyu, tokom njegovog unakrsnog ispitivanja, da ste u julu otišli u Jablanicu/Jabllanicë, gde ste imali sastanak sa komandantom zone i Glavnim štabom. Niste dali nikakva imena. Želim da to kompletiram. O kome govorite kad kažete da ste imali sastanak sa komandantom zone? Ko je to?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Komandant zone je bio Ramush Haradinaj.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Takođe ste rekli da ste tokom vaše posete Jablanici/Jabllanicē, tamo ostali jedan dan i da ste obišli jedinice na frontu. Koliko su te jedinice bile daleko od sela?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne mogu da se setim tačne razdaljine, ali su bili zauzeli odbrambene položaje izvan sela, i sa leve i sa desne strane, ali ne mogu da vam kažem koja je bila tačna razdaljina od mesta gde smomi bili.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. vi ste obišli te prve borbene linije, onda ste iz J Jablanice/Jabllanicē otišli u Glođan/ Gllogjan te večeri. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, mi smo odatle otišli u Glođane/ Gllogjan.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Kako ste putovali iz Jablanice/Jabllanicē u Glođane/ Gllogjan? Na koji način ste tamo došli?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko se sećam išli smo vozilima iz Jablanice/Jabllanicē u Glođane/ Gllogjan.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste morali da preduzmete neke vanredne bezbednosne mere, ili ste jednostavno s pratnjom ušli u kola i iz Jablanice/Jabllanicē otišli u Glođane/ Gllogjan?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Mii smo krenuli kolima, svi smo bili naoružani i imali smovojnike u pratnji. Te vojnike nam je dodelio Ramush i otišli smo u Glođane/ Gllogjan.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Znači, gospodin Haradinaj vam je dao pratnju, barem od trenutka, od kad ste stigli u taj kraj u Jablanicu/Jabllanicē?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, kad smo napustili Jablanicu/Jabllanicē, bio je tamo jedan oficir, Salihu ali biloj e i vojnika koji su nas pratili.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Gospodin Gregor Guy-Smith vam je postavio pitanje i ovo je nešto što nije baš toliko bitno, ali rekli ste nam da vam je komandant zone rekao da je osoba po imenu Toger ili Toger, zapravo Idriz Balaj. Da li možete da nam kažete o kome govorite kada kažete da vam je to rekao komandant zone?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Komandant zone, Ramush Haradinaj.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: I jutros ste tokom svedočenja rekli, da je gospodin Ramush Haradinaj predstavio Togera i koliko sam shvatio ono što ste rekli, objasnili su vam da je iskusan, da se borio u Hrvatskoj i da je hrabar. Da li sam vas pravilno shvatio?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A te odlike Idriza Balaja, njegovo iskustvo, njegovo iskustvo u Hrvatskoj i njegovu hrabrost, je nešto što vam je saopštio gospodin Haradinaj, ili neko drugi?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, koliko se sećam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da, znači gospodin Haradinaj?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste vi tražili da vas predstave Togeru, ili je to nešto što su drugi inicirali, recimo gospodin Haradinaj?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne sećam se da je bio nekakav zahtev da njega vidim, ali tokom te posete sam se i s njim susreo.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Takođe ste pomenuli, na početku unakrsnog ispitivanja od strane gospodina Guy-Smitha, imena Naim, Hazeri, Bekim Shyti, i Mensur Kosumi. Koliko je vama poznato da li su svi oni bili prpadnici OVK?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Bekim Shyti se pridružio OVK prilikom obuke. Njega su obučavali tamo gde smo mi vodili obuku, a Mensur Kosumi je bio oficir u bosanskoj vojsci i učestvovao je u bosanskom ratu i bio je jedan od oficira koji je obučavao vojnike.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U stvari ono što me zanima je ovo: ta tri čoveka, koja sam pomenuo, da li su oni već tada bili, ili su tek naknadno postali pripadnici OVK?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Oni su kasnije postali članovi OVK.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Želim sada da se pozabavim vašim svedočenjem od juče. Prilikom vaših odgovora na pitanje gospodina Emmersona, tri puta su vas pitali o tome da nije postojala zgrada štaba OVK. Dozvolite da to preformulišem. Pitali su vas da li je OVK imao zgradu štaba u Tirani, i vi ste rekli, ne. To ste rekli, da li se sećate toga?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Sećam se.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li se sećate da se o tome ikada razgovaralo da se obezbedi objekat za štab OVK?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne. Ne sećam se da je u Tirani postojala takva zgrada.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Rekli ste tokom glavnog ispitivanja, dakle ne tokom jučerašnjeg unakrsnog ispitivanja, da je obuka koju ste vi vršili morala da se obavlja kradom. Koji je bio razlog za to? Da li je možda razlog bio to što je trebalo da se tek obezbedi trajno sedište štaba u Tirani?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, to je bilo zato što nam albanska vlada nije dozvoljavala da delujemo na albanskoj teritoriji. Pod time mislim i na vršenje obuke vojnika OVK na njihovoj teritoriji.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ja to shvatam, i ako ne znate odgovor recite, ne želim da vam imputiram nikakav odgovor, ali recite nam da li se to isto tako odnosilo na određivanje jedne zgrade, jednog fizičkog objekta koji će biti stalno sedište OVK u Albaniji?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Takođe vas je gospodin Emmerson pitao u vezi sa kretanjem Glavnog štaba na Kosovu. Vi kažete da se Glavni štab selio s mesta na mesto, da nije bio lociran stalno na jednom mestu, da je to bilo iz razloga bezbednosti, i ponovo ste jutros dotakli tu temu. Koji je stvarno bio razlog za konstantno premeštanje štaba? Zašto nije bila određena jedna zgrada kao stalno sedište?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Pre svega moram da kažem da nisam imao prevod.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Molim vas da ponovite svoje pitanje gospodine Di Fazio. A svakako nam recite ako se to ponovi

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala časni Sude.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Juče ste rekli, a ponovo danas da se Glavni štab iz razloga sigurnosti konstantno selio. To je bio razlog zbog kog nije postojala jedna zgrada kao sedište štaba. Koji je zapravo bio razlog zbog kog se štab stalno selio?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Već sam rekao da se štab selio s jedne na drugu lokaciju iz razloga bezbednosti.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Onda da vas pitam ovako: Da li vas je brinulo to, da se Glavni štab okupi u jednoj zgradi, na jednoj lokaciji, da bude na okupu stalno u jednoj zgradi?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kad sam pomenuo razloge bezbednosti, mislim prvenstveno na to da je u julu započela srpska ofanziva. Bezbednost je postala mnogo važnija za Glavni štab, a naravno nismo mogli da stalno budemo na jednom mestu.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: To je možda više nego očigledno vama, ali nije meni. Zato vas molim da mi to što jasnije objasnite. Kažete da je to bilo važno za Glavni štab i da niste mogli da budete stalno na jednoj lokaciji. Upravo su vas to pitali u unakrsnom ispitivanju, zašto niste mogli da budete stalno na jednom mestu, zašto niste mogli da odredite jedno selo na Kosovu, gde bi bio štab, da tamo odredite jednu zgradu i iz nje delujete?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: To je bilo nemoguće u to vreme, jer kad sam počeo tamo da radim u julu pa sve do septembra, oktobra, bilo je mnogo srpskih ofanziva i Glavni štab nije mogao da bude smešten na jednom lokalitetu. To je bilo pitanje bezbednosti njegovih članova. U mnogim zonama su se vodile borbe pa prema tome nije bilo moguće da se koncentriše samo na jednu zonu.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Takođe su vas pitali u vezi sa komunikacijom između Glavnog štaba i komandanata zona, a vi ste se u iskazu složili da komunikacije nisu bile redovne i da je komunikacija bila veoma otežana. Evo mog pitanja: da li je bilo uopšte moguće komunicirati, jeste li ponekad uspeli da komunicirate sa komandantima zona ili to nije bilo moguće?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kao što sam rekao u svojoj izjavi od jula, kada sam dobio ovo zaduženje u operativnom odeljenju, pa i kasnije, srpske snage su krenule u napad na nas te je bilo nemoguće imati česte i redovne kontakte između komandanata zona i održavati redovne sastanke. Zato je bilo nemoguće da se Glavni štab redovno sastaje sa komandantima zona.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li mogu na osnovu ovog što ste upravo rekli, a to je da je bilo nemoguće da se redovno održavaju sastanci, i da se održava komunikacija, da li mogu na osnovu toga da zaključim da je s vremena na vreme ipak bilo nekih komunikacija.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Nisam imao prevod.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li me sad čujete? Da li želite da ponovim pitanje?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, jer mi je prevodilac ponovo preveo. Naime, ja sam rekao da nismo mogli da imamo redovne kontakte, ali smo kontakte imali. Dakle, to je recimo bio slučaj kad sam ja u julu posetio Dukađin/Dukagjini i neke druge zone. Upravo zbog tih kontakata sam i mogao da se nađem sa komandantima i da se upoznam sa situacijom.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Dobro, ali osim tih vaših ličnih poseta, kao ona koju ste opisali, i to dosta detaljno, da li je bilo nekih drugih sredstava za komunikaciju koja su možda bila i neredovna, koja su se retko koristila, na primer radio veza, kurirska veza ili neka druga sredstva veze.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Nismo imali radio vezu i koliko se sećam to je bio slučaj u periodu o kome ja svedočim, a to je period jun – septembar, oktobar. Bilo je slučajeva da se u nekim zonama koristila radioveza, ali ja lično nisam imao priliku da se koristim tom vezom sa zonama. Ponekad smo koristili kurire, a ponekad, zavisno od situacije imali smo neposredne kontakte, kad bi fizički otišli na teren u zone.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Gospodin Emmerson vas je pitao, a vi ste mu dali ovaj odgovor: „Ljudi bi skupili komade uniformi do kojih su mogli da dođu, prikupili bi svo oružje do kog su mogli da dođu, ili koje je bilo prokrijumčareno iz Albanije i onda bi se na neki način nazivali vojskom“. To je bilo pitanje a vi ste odgovorili „da, u tom periodu, da“. Da li znate odakle je dolazilo oružje, koje je bilo poreklo oružja koje se krijumčarilo iz Albanije na Kosovo?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Na osnovu informacija koje su mi dali drugi članovi, znam da je oružje došlo iz Albanije, ali ne mogu da vam dam informacije o poreklu tog oružja.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Vi ste tokom unakrsnog ispitivanja odgovarali na pitanja koja su se odnosila na vaše lično učešće u krijumčarenju, ili nazovimo ga, transportu oružja na Kosovo. Kada ste bili u Tirani, pre 28. maja, da li ste znali za to da se oružje krijumčari ili prevozi iz Albanije na Kosovo?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko ja znam, nisam nikada na to gledao kao na krijumčarenje. Znao sam da je logističko odeljenje radilo na tome. Ne bih to nazvao krijumčarenjem.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ne, neću ni ja da ga tako nazivam. Tako ga je nazvao gospodin Emmerson. nazovimo to prevozom oružja. Vi ste nam rekli da ste vi prevozili oružje preko granice na Kosovo i to lično 28. maja. Ovo je moje pitanje za vas: da li je takvih delatnosti bilo i pre 28. maja u vreme kada ste još uvek bili u Tirani, na području Albanije?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Kada sam bio u Tirani, znao sam da se dosta oružja prevozi na Kosovo.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li znate ko je platio za nabavku tog oružja?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko je meni bilo poznato, oružje se plaćalo iz sredstva fonda "Domovina zove", "Vendlinđa Therret".

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: A da li znate, ko je donosio odluku da se pojedini konvoji oružja pošalju preko granice?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne mogu da vam dam pouzdanu informaciju, ali znam da je to bila dužnost logističkog odeljenja.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Logistikog odeljenja Glavnog štaba OVK?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Već ste nam rekli šta se desilo s oružjem koje ste vi 28. maja prebacili preko granice. Da li imate neke informacije o oružju koje je prevoženo preko granice pre tog datuma? Da li znate šta se dalje dešavalo s tim oružjem, nakon što je prebačeno na Kosovo?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne znam. Ne znam šta se s oružjem dešavalo pre 28. maja. Znam samo da je oružje slato na Kosovo. Šta se dalje s tim oružjem dešavalo, ne znam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Molim da se svedoku pokaže dokument P141. To je dokument koji vam je predočio gospodin Emmerson. Nalazi se u tabulatoru 4. registratora Odbrane. Sada ga imate pred sobom. Da li ga vidite?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, viidim ga.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Molim vas da mi pomognete i letimično pregledate ovaj dokument. Zanima me jedan pasus koji, kako se čini, prenosi reči Saliha Veselija. Da li vidite taj deo? Mislim da to možete da vidite na prvoj stranici. Ne mogu ovo sebi da prevedem. A interesuju me sledeće reči: „Do pobeđe se neće doći ako se budu držali putevi; To bi moglo da bude fatalno. “ Da li ste našli te reči? Možda su na drugoj stranici. Bio bih vam zahvalan ako nađete reči „Do pobeđe se neće doći ako se budu držali putevi; To bi moglo da bude fatalno. “ Mislim da svedok ima štampanu kopiju ispred sebe.

SUDIJA ORIE: Izgleda da ima.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Mislim da je imao.

SUDIJA ORIE: Da li imate primerak pred sobom?

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Dozvolite da vam pomognem. treba da nađete ime Salih Veseli, a počinje na sledeći način „Ljudi koji su najbliži su oni koji se međusobno razumeju. Učinili smo nešto što je veoma važno. . . . „ Da li vidite? Na engleskom prevodu to je negde na početku ovog dokumenta.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koji dokument molim vas. Da, sada vidim.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Na engleskom to je ovako, nekih deset redova iza imena Salih Veseli i kaže ovde „Do pobeđe se neće doći tako što će se držati putevi. “ A onda je jedan deo nečitak, a potom su reči „To bi bilo fatalno“. Da li vidite to?

SUDIJA ORIE: Da li ste našli? To je u vrhu druge strane.

TUŽILAC DI FAZIO: Ako. . .

SUDIJA ORIE: dva retka pre linije razdvajanja

TUŽILAC DI FAZIO: U redu. Možda bih mogao na drugi način. Možda ću.

SUDIJA ORIE: Gde smo mi? Mismo zapravo, ako pogledam na ekran. Mi nismo . . . da. Mi smo na pravom mestu. Da li ste pronašli? To je treći, četvrti red od vrha.

SVEDOK ZYRAPI: Da.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ovde kaže: „Do pobeđe se neće doći ako se budu držali putevi; To bi moglo da bude fatalno. “ Da li vidite to?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Viidim.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Sada bih vas uputio na jedan drugi pasus u tom dokumentu. Molim vas da polako nastavite da čitate dokument, jer se dalje nastavlja, gospodin R. Haradinaj, a onda Major Salih nešto čita. A onda Rustem Teta govori. Da li vidite deo gde Rustem Teta govori?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: A Rustem Teta kaže: “Snage nisu konsolidovane. Nema nikakvog izvinjenja. Nemamo razloga da budemo zadovoljni onim što smo učinili. Ne mogu našu teritoriju da nazovem slobodnom zonom, sve dok neprijatelj drži puteve i gradove. “ Vidite li to?

SUDIJA ORIE: To je u nastavku teksta.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. tokom vaše posete tom području u julu, kad ste se sastali s lokalnim vojnicima, da li vam je iko izrazio ovakve stavove, da se to ne može smatrati slobodnom zonom, sve dok neprijatelj drži puteve i gradove? Pretpostavljam da pod neprijateljem smatra Srbe.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Koliko se sećam ne tokom moje posete.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U vreme kad ste vi posetili to područje u julu, Srbi su držali Glavni put koji ste vi morali da pređete da biste došli do Crne reke/ Reka e Keqe, barem su imali neke položaje tamo zbog čega ste vi morali da preduzimate neke mere bezbednosti; je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Tačno je. Kad sam išao u Crnu rreku/ Reka e Keqe.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Već ste nam o tome govorili, kako ste morali da prelazite put noću i tako dalje. Pored toga, da li su Srbi držali velike gradove i male gradove na tom području?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da. Jesu u to vreme. Svi gradovi su bili pod kontrolom srpskih snaga.

SUDIJA HOEPFEL: Pre nego što pređemo na drugi dokument, molio bih da se nešto precizira, jer prevod ove rečenice nije kompletan, jer naime tu postoji jedan deo za koji se kaže da je nečitak.

TUŽILAC DI FAZIO: Pa. . .

SUDIJA HOEPFEL: Možda ste ga i vi malo drugačije citirali. Da li možemo da odemo na onaj deo gde se pominje pobjeda.

TUŽILAC DI FAZIO: Da, svakako.

SUDIJA ORIE: To je na vrhu druge strane.

TUŽILAC DI FAZIO: Da. Hvala

SUDIJA HOEPFEL: Možda bi nam svedok mogao pomoći.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Dobro, prvo pročitajte najpažljivije što možete, Nađite rečenicu „Do pobjede se neće doći. . . .“, Pročitajte je na albanskom, molim.

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: „Sloboda se ne može ostvariti naučnim uputstvima“. Ovde tako piše. Ne znam šta je mislio pod tim. Recimo sa vojnog stanovišta, to bi značilo da se neko bavi vojnom doktrinom, a ne konkretnim radom. Ja lično ne razumem ovu rečenicu.

SUDIJA ORIE: Treba da se napravi verifikacija.

ADVOKAT EMMERSON: Meni su sad skrenuli pažnju da ima problema u prevodu tog pasusa.

SUDIJA ORIE: I ja sam imao takav utisak.

TUŽILAC DI FAZIO: Zato sam i tražio da svedok to pročita kako bismo dobili sudski prevod.

SUDIJA HOEPFEL: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ja vas molim,kako bismo bili potpuno sigurni, da pažljivo pročitate reči koje se javljaju u toj rečenici. Pročitajte ih na albanskom i jasno kako bi prevodilac mogao da čuje, sve do reči “fatalno”.

ADVOKAT GUY-SMITH: Uz sudsko dopuštenje, da li biste gospodinu Willemsenu mogli da dozvolite da napusti sudnicu. Morao bi da prođe ispred vas i zato vas molim.

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas da polako pročitate ovu rečenicu, gospodine Zyrapi, najbolje što možete na svom jeziku.

SVEDOK ZYRAPI: Premda je rukopis prilično loš, nastojaću. „Sloboda se ne može ostvariti naučnim uputstvima; to je fatalno. “ Tačka.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste zadovoljni časni Sude?

SUDIJA HOEPFEL: Dobili smo bar neke informacije. Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vama. Da. Idemo dalje.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Dok niste došli u Hag, da li ste ikada videli ovaj dokument?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Većinu njih . . . odnosno mislite sada? Za vreme mog boravka ovde?

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ne, ne. Ja mislim na period do pre par meseci, da li ste ranije videli ovaj dokument?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ne, nisam video ovaj dokument.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Izgleda da je sačinjen 23. juna 1998, a to je bilo pre nego što ste vi tamo otišli, zar ne?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja ulažem prigovor na pitanje koje je upravo postavljeno, osim ako gospodin Di Fazio neće sada da svedoči.

SUDIJA ORIE: Ali već nekoliko puta je bilo rečeno da 23. juna . . .

ADVOKAT GUY-SMITH: Nije da se ja ne slažem.

ADVOKAT EMMERSON: Izvinite, mogu li . . .

SUDIJA ORIE: Samo sekund. Pokušavam da proanaliziram celinu. To je bilo pre nego što ste otišli na to područje. Mislim da bi i tu reč “područje” trebalo jasnije definisati da ne bismo. . .

TUŽILAC DI FAZIO: Mislio sam na Dukadin/Dukagjini, na područje Dukadin/Dukagjini.

ADVOKAT GUY-SMITH: A imamo i prethodno pitanje koje gospodin Di Fazio postavio. On kaže; “Ja mislim na period do pre par meseci, da li ste ranije videli ovaj dokument?” I to je nejasno pitanje i pomalo zbunjuje u kontekstu onoga o čemu svedok svedoči.

SUDIJA ORIE: U redu. I ja bih voleo više precinosti. Gospodine Emmerson, vi ste ustali

ADVOKAT EMMERSON: I mene brine ovo prvo pitanje.

SUDIJA ORIE: Hajde da pitamo svedoka, da raščistimo ovo pitanje. Gosodine Zyrapi, kada ste vi, koliko se sećate, prvi put videli ovaj dokument?

SVEDOK ZYRAPI: (mikrofon nije uključen)

prevodilac: Ne možemo da čujemo svedoka.

SUDIJA ORIE: Da. Jedan od mikrofona je isključen. Da li možete molim vas da ga uključite. Kada ste prvi put videli dokument koji se sada nalazi na ekranu?

SVEDOK ZYRAPI: Video sam taj dokument ovde kada mi je Tužilaštvo pokazalo, ali pre ne.

SUDIJA ORIE: To je znači bilo tokom ovog meseca, kada ste došli u Hag. Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI: Da.

SUDIJA ORIE: Je li to zadovoljava?

ADVOKAT EMMERSON: Pa, da bi bilo sasvim jasno, mi imamo evidenciju u izjavi svedoka, imamo evidenciju svih dokumenata koji su mu pokazani i časni Sud će se možda setiti, da kada sam se ja bavio tim dokumentom, tokom unkarsnog ispitivanja, ja sam na ekranu pokazao mnogo detaljniji zapisnik sa istog sastanka,

SUDIJA ORIE: Da

ADVOKAT EMMERSON: A bez sumnje on se nalazi u Tužilaštvu i on je među dokumentima koji su pokazani ovom svedoku. On je dosta detaljno identifikovao skoro ceo zapisnik sa sastanka, a u tom zapisniku ima dosta od sadržaja iz ovog dokumenta, ali detaljnije. Što se ovog dokumenta tiče mi ćemo da proverimo, ali po mo sećanju i on je bio pokazan svedoku i on se odnosi na onaj isti sastanak i daje mnogo detaljniji prikaz onoga što je komentarisao svedok u svojoj izjavi.

SUDIJA ORIE: Da li to na bilo koji način protivreči odgovoru svedoka?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne, ja sam zahvalan jer će to da mi uštedi neko vreme.

SUDIJA ORIE: Ja sam shvatio da, tamo gde je svedok komentarisao, govorio je o izjavi iz aprila 2007.

TUŽILAC DI FAZIO: Tako je.

SUDIJA ORIE: Mislim da je to potpuno u skladu s onim što je svedok rekao.

ADVOKAT EMMERSON: Da, da. Ja ne dovodim to u pitanje. Jednostavno sam želeo da bude savršeno jasno, da kada smo se mi bavili time u unakrsnom ispitivanju, ja sam Pretresnom veću ukazao na to i pokazao sam na ekranu kompletniji zapis.

SUDIJA ORIE: Da, naravno gospodine Emmerson.

TUŽILAC DI FAZIO: To je upravo ono štoj a pokušavam da utvrdim.

SUDIJA ORIE: Nemamo nikakvih problema sa tim. Mislim da nemamo potrebe za intervencijom, jer mislim da je napravljena jasna razlika između dokumena A i dokumenta B i da je rečeno da se oni odnose na isti događaj. Gospodine Di Fazio, molim nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Vas je gospodin Emmerson detaljno ispitivao o sadržaju ovog dokumenta, pitao vas je čitav niz pitanja i vi ste dali čitav niz odgovora. I to je na strani, izvinite, imam samo stranu 69, o ne, to je 3325.

ADVOKAT EMMERSON: Izvinjavam se. Ja znam da Pretresno veće smatra da je moja poslednja intervencija bil beskorisna, ali ja gledam na stranicu 13. poslednje izjave ovog svedoka, odnosno izjave iz aprila, i taj dokument je na ekranu, tako da se nadam da je to sada jasno.

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas nastavite, gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Vama je postavljen čitav niz pitanja i vi ste dali čitav niz odgovora. „kaže se da kasnije na pitanje Ramusha Salih Veseli . . . „, ovo nije sasvim jasan engleski tekst, ali ja ću se potruditi. „Salih Veseli je jasno, profesionalno objasnio zadatke komandanta, zamenika i načelnika štaba. “ Da li vidite to?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Dakle jasno je, zar ne, da je to bio proces izbora, da li se slažete s tim?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: I tom sastanku su prisustvovali seljani, koji su do tada delovali samostalno, ali su pokušavali da se objedine pod jedinstvenom komandom?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: To je kulminiralo glasanjem u prilog Ramusha Haradinaja kao komandanta? Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U tom trenutku, on se okrenuo jedinjoj osobi koja je imala vojno iskustvo i pitao ga šta komandant treba da radi, koja je uloga i odgovornost komandanta?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste se vi složili sa svim ovim predlozima na osnovu nečega što ste vi znali, što vam je rečeno, ili ste se jednostavno složili zato što to piše u ovom dokumentu?

SVEDOK ZYRAPI - ODGOVOR: Ja sam se složio s onim što piše u dokumentu, jer ja nisam bio prisutan na tom sastanku, da bih znao o čemu se tamo raspravljalo

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam mnogo, gospodine Zyrapi.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Sudija Hoepfel ima još par pitanja za vas, gospodine Zyrapi.

SUDIJA HOEPFEL: Gospodine Zyrapi, želeo bih da vam ponovo postavim pitanja o njihovom naoružanju, zapravo o o nabavci oružja, u koju ste vi bili uključeni u Albaniji u periodu do 28. maja. Možda biste mogli da nam date maloviše detalja o tome. Prvo: gde i kojim dilerima oružja ste se obraćali da biste pregledali i nabavili oružje?

SVEDOK ZYRAPI: Kao što sam ranije rekao, radio sam u saradnji sa odeljenjem za logistiku, ljudima kao što su Raif Gashi, Ilir Konushefci, i drugi i s njima sam odlazio da pregledam, da li je oružje u tehnički ispravnom stanju i da li to oružje može da se kupi ili ne. Ja ne znam ko su bili dileri koji su prodavali to oružje. Ja sam samo davao odobrenje, da je to oružje u tehnički ispravnom stanju i da može da se koristi. Ne znam šta je odeljenje za logistiku radilo u vezi sa kupovinom oružja.

SUDIJA HOEPFEL: Da, a šta možete da nam kažete o poreklu tog oružja i municije, čak i ako je reč o starom naoružanju.

SVEDOK ZYRAPI: Naoružanje koje sam ja pregledao je bilo staro, kineske proizvodnje. Nešto od tog oružja je proizvedeno u Albaniji, a nešto u Jugoslaviji. To je bilo oružje koje sam video u to vreme kad sam pregledao oružje.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala vam. A kada je reč o davanju odobrenja za narudžbu, ili kupovinu ovog oružja, pretpostavljam da je bilo zaduženo logističko odeljenje. Ali, da li znate, da li su oni imali neku vrstu finansijskog ograničenja, ili ograničenja u pogledu količine oružja koja se kupuje. Ko je bio zadužen za to?

SVEDOK ZYRAPI: Nije mi poznato da je bilo šta tako postojalo, odnosno ja nisam učestvovao u pregovorima o ceni ili sličnim stvarima. Te odluke je naravno donosilo logističko odeljenje.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala vam. Ja nemam više pitanja.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Zyrapi, postavljeno vam je nekoliko pitanja u vezi sa sastankom od 23. juna i kao što smo videli iz dokumenta, tada je odlučeno ko će da bude komandant zone Dukadžin/Dukagjini. Da li vam je poznato da je komanda zone Dukadžin/Dukagjini u nekoj ranijoj fazi imala bilo kakav autoritet, ili moć, ili je ona bila samo

ograničena na zonu Dukadžin/Dukagjini. Pod tim mislim na zonu istočno od puta koju ste vi opisali, dakle pute Dečani/Dečan – Đakovica/ Gjakovë. Moje pitanje je: da li je komanda imala bilo kakvu moć, bilo kakva ovlašćenja i da li ih je ostvarivala na područjima van zone, posebno zapadno od puta pre 23. juna?

SVEDOK ZYRAPI: Nemam nikakva saznanja o tome. Nisam bio u tom području tako da ne znam ko je imao kontrolu.

SUDIJA ORIE: Vi onda ,takođe ne znate da li je u stvari 23. juna. objedinjena komanda zone Dukadžin/Dukagjini uspostavljena, ili je ona postojala i pre tog datuma.

SVEDOK ZYRAPI: Ne ja ne znam da li je ona postojala ranije.

SUDIJA ORIE: Hvala. Vi ste svedočili da niko u OVK nije primao platu. Kako su onda ljudi hranili svoje porodice, kako su preživljavali bez bilo kakvog prihoda? Da li vam je to poznato?

SVEDOK ZYRAPI: Ne mogu da govorim o svakom pojedinačnom slučaju konkretno, ali znam da uopšteno govoreći nije bilo plata u OVK. Međutim, moram da kažem da su nam ljudi na Kosovu pomagali u hrani, odeći, pomagali su porodicama. Ja ne znam kako su porodice uspevale da prežive, ali nas su ljudi primali kod sebe, smeštali su nas i pomagali nam svo vreme.

SUDIJA ORIE: Hvala vam za taj odgovor. Videli smo jedan dokument koji bismo mogli da pokažemo svedoku, to je dokument P153. Da li ste ikada ranije videli ovaj dokument gospodine Zyrapi?

SVEDOK ZYRAPI: Ne, koliko se ja sećam nisam

SUDIJA ORIE: To je program. Tako barem piše tu, za obuku jedinica. Mi smo to pogledali i videli smo da su u okviru te obuke bile dodirnete mnoge teme. Vi ste učestvovali u obuci jedinica ili ste vršili pripreme za obuku jedinica.

SVEDOK ZYRAPI: Ja sam takođe imao taj zadatak u to vreme, ali nikad ranije nisam video ovaj dokument. On izgleda kao dokument koji predstavlja plan za obuku jedinica.

SUDIJA ORIE: Ako pogledate ovaj program, a ne tražim od vas da se fokusirate samo na njega, ali vidim da, bar se tako čini, da nije postojala nikakva obuka u međunarodnom humanitarnom pravu, o onome šta je dozvoljeno, a šta nije dozvoljeno tokom ratovanja, ili bilo kakvog oružanog sukoba. Da li je bio ijedan deo obuke u kojoj ste vi učestvovali bio tome osvećen?

SVEDOK ZYRAPI: Na osnovu onog što sećam, nisam siguran da li je u početku bilo takve obuke, ali od novembra na dalje, kada sam ja bio načelnik štaba i organizovao obuku za komandne oficire od nivoa čete do bataljona, ovo je bilo uključeno u obuku, ali ne znam za ranije, da li je bilo deo obuke. Međutim na osnovu informacija koje sam imao od bivšeg načelnika odeljenja za operacije, on mi je rekao da je pripremio jednu brošuru koju je podelio

jedinicama na terenu. To je bio kao mali priručnik. Ne znam šta je još urađeno, kao što sam već rekao, to je bio vrlo dinamičan period i ja sam sve vreme bio u pokretu.

SUDIJA ORIE: Hvala vam za taj odgovor. I na kraju bih želeo da vas pitam da li je postojala bilo kakva struktura vojnog sudstva, da li je postojao vojni sud, bilo koji organ koji bi vodio istragu i krivično gonio zbog bilo kakvih krivičnih dela koja su mogla da budu počinjena?

SVEDOK ZYRAPI: U 1998. sve do decembra 1998. nije postojao vojni sud, a onda organizovanjem štaba, osnovan je vojni sud.

SUDIJA ORIE: A da li se sećate predmeta kojima se bavio taj sud?

SVEDOK ZYRAPI: Ne sećam se konkretno, ali bilo je slučajeva kršenja pravila i regulativa OVK. Vojni sud je bio kontrolisan od strane drugog odeljenja.

SUDIJA ORIE: A da li možete da nam kažete kakvih kršenja pravila je bilo? Da li je bilo svih vrsta?

SVEDOK ZYRAPI: Kada govorim o kršenju pravila, govorim o kršenju vojnih pravila, koja su počinili vojnici ili oficiri OVK. Dakle, kršenja privremenog pravilnika OVK, na primer greške vojnika koji su izvođeni pred ovaj sud, zbog neke greške da bi se procenilo šta su učinili.

SUDIJA ORIE: Kažete greška, a da li je ikada bilo nekog slučaja zbog zločina učinjenih protiv onih koji nisu bili pripadnici OVK, ako se sećate toga?

SVEDOK ZYRAPI: Ne sećam se ni jednog takvog slučaja. Moguće da je bilo, ali ja se ne sećam.

SUDIJA ORIE: Da li ste ikada saznali za to da je srpska policija otkrila jedan broj leševa u septembru 1998. u području Dukađin/Dukagjini?

SVEDOK ZYRAPI: Ne nisami mao informacija uvezi s tim u to vreme.

SUDIJA ORIE: Kažete u to vreme, kada ste onda saznali, ako ste uopšte saznali?

SVEDOK ZYRAPI: Kasnije, kada je počelo ovo suđenje, čuo sam za to. Čuo sam da je to deo optužnice podignute protiv gospodina Haradinaja.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tom odgovoru. Ako biste u jednom dokumentu operativnog štaba zone Dukađin/Dukagjini od sredine jula, ustanovili da su data određena uputstva, a da su ta uputstva prekršena, oni koji su prekršili to naređenje mogli bi da budu izvedeni pred vojni sud – govorim o sredini juna – kakav bi bio vaš komentar s obzirom da je vojni sud osnovan tek pet ili šest meseci kasnije?

SVEDOK ZYRAPI: Kao što sam rekao, tokom tog perioda nije postojao vojni sud, ali nije bilo ni zahteva u tom periodu da se sudi bilo kakvim kršenjima u području Dukađin/Dukagjini.

SVEDOK ZYRAPI: Bez obzira na to, ako kažete svojim potčinjenim da će biti izvedeni pred vojni sud, a taj sud ne postoji, to barem mene iznenađuje i zato vas ja pitam da li je već u julu postojao neki organ, koji je mogao da vodi istragu i krivično goni nekoga, odnosno one koji nisu poštovali naređenja?

SVEDOK ZYRAPI: Ali mi govorimo o periodu kada sud nije postojao. Ja ne znam kako su se oni tada bavili tim pitanjima i da li su se bavili tim pitanjima.

SUDIJA ORIE: Da li ste sredinom jula kada ste otišli u zonu Dukađin/Dukagjini razgovarali o osnivanju takvih sudova ili . . . ?

SVEDOK ZYRAPI: Ne. Koliko se sećam nismo o tome razgovarali.

SUDIJA ORIE: Hvala, nemam više pitanja. Da li ima nekih pitanja za ovog svedoka koja proizlaze iz pitanja Pretresnog veća? Ako nema, ovim je završen vaš iskaz gospodine Zyrapi u ovoj sudnici. Da li mogu da zaključim da prisustvo gospodina Zyrapia nije potrebno, da bi se dalje raspravljalo o uvođenju dokaza?

ADVOKAT EMMERSON: Da ja mislim da sam ja već preneo Tužilaštvu, koja su sporna područja i mislim da bi gospodin Di Fazio želeo da ima nešto više vremena, kako bi mogao da to pregleda i da na to odgovori.

SUDIJA ORIE: U redu. Ali prisustvo svedoka nije potrebno?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne. Nije potrebno.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da je to u redu. Ali kad sam već ustao želim da se izvinim. Ja sam se ranije pogrešno izrazio. Tačno je da se oba zapisnika pominju u izjavi iz aprila i takođe je tačno da Pretresno veće ima tu izjavu od 2005. godine, u kojoj se ona pominje i komentariše u paragrafu 31. i to je izvedeno kao dokaz.

SUDIJA ORIE: Da.

SUDIJA HOEPFEL: Dozvolite da pojasnim jednu stvar kada je reč o ta dva zapisnika

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA HOEPFEL: Da li možemo da razjasnimo jednu stvar u vezi sa ova dva zapisnika?

SUDIJA ORIE: S ovim svedokom ili . . . ?

SUDIJA HOEPFEL: Da. Možda bismo mogli da iskoristimo ovog svedoka u tom pogledu, jer Gospodine Emmerson, vi ste istakli da ste identifikovali ovo kao dva zapisnika jednog istog sastanka. Da li se dobro sećam?

ADVOKAT EMMERSON: Da, časni Sude.

SUDIJA HOEPFEL: Da li ste naveli koji su datumi na tim zapisnicima, jer oni zapravo imaju dva različita datuma?

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da oni u stvari imaju isti datum.

SUDIJA HOEPFEL: Možda ja . . .

ADVOKAT EMMERSON: Datum je na kraju zapisnika.

SUDIJA HOEPFEL: to je 20. . . .

SUDIJA ORIE: 24. Juni

SUDIJA HOEPFEL: 24. juni, a na prvom je 23. juni, zar ne?

ADVOKAT EMMERSON: Ne. Mislim da je to neka zabuna.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Dokument koji je isti zapisnik nije u štampanom obliku i on je pokazan na ekranu, a ako časni Sud pogleda izjavu od novembra 2005. godine

SUDIJA HOEPFEL: Da.

ADVOKAT EMMERSON: onda se vidi da je pretposlednji dokument koji je priložen uz tu redigovanu verziju, da je uveden po Pravilu 92. ter.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Pretposlednji dokument koji je naveden u toj fascikli, videćete da je to jedan poseban papir na kraju, to je jedno drugo naređenje, ali odmah pre njega je dokument koji, ako pogledate broj u gornjem desnom uglu, je U009130 do 1353. To je dokument koji sam juče pokazao na ekranu. On nije u žutoj fascikli i tu se pominje paragraf 31. izjave,

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: a to je iz zapisnika od 23. juna i to prekučanog zapisnika u kome doslovce možemo da pratimo svakog od govornika.

SUDIJA ORIE: Zar to nije dokument koji nije imao prevod?

ADVOKAT EMMERSON: Ne, imao je prevod i taj dokument je bio juče na ekranu i mi smo ga gledali tokom iskaza i toj e dokazni predmet P142.

SUDIJA ORIE: P142.

ADVOKAT EMMERSON: On može da bude od pomoći jer je to detaljniji prikaz tog sastanka, jer sledi svakog govornika, od jednog do drugog govornika, i to je onaj koji je svedok gledao u novembru 2005.

SUDIJA ORIE: Da. Sećam se, nije bilo raspoloživog prevoda koji je bio prikachen uz iskaz.

ADVOKAT EMMERSON: Ah.

SUDIJA ORIE: A juče smo pogledali i originalnu izjavu sa dodatkom koji ima prekucanu kopiju na albanskom, doduše ne i prevod. Onda sam proverio u sistemu i mislim da se tu pominje dokument od 25 ili 26 strana i dokument od 15 strana.

TUŽILAC DI FAZIO: Da. to je tačno.

SUDIJA ORIE: Da li je prevod sada pridodat?

TUŽILAC DI FAZIO: Pridodat je originalnoj verziji.

SUDIJA ORIE: Pridodat je originalnoj verziji koja je na engleskom?

TUŽILAC DI FAZIO: Izvinjavam se, originalnoj izjavi. . .

SUDIJA ORIE: Izjavi koja je na albanskom?

TUŽILAC DI FAZIO: Na engleskom,

SUDIJA ORIE: Na engleskom?

TUŽILAC DI FAZIO: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Samo da bi bilo jasno: to nije isti dokument. Dokument kojim se mi bavimo je P142.

SUDIJA ORIE: Ali izgleda kao da je isti. Ja gledam dodatak izjavi od novembra 2005. godine i tu sam našao jedan dokument na kom je naslov „Proces verbal“, to je Glavni naslov.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: I na dnu piše 23. juni 1998.

ADVOKAT EMMERSON: Tačno.

SUDIJA ORIE: I koliko se ja sećam tuj e i broj U0091353 i mislim da sam čuo da i vi koristite taj isti broj.

ADVOKAT EMMERSON: Da, upravo tako.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: I to je dodato toj izjavi. To je U0091350 do 1353 na albanskom.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: I to je sada dokazni predmet P142 u sistemu. Ja sam ga juče prikazao i uz njega je vezan prevod. I upravo je časni Sud postavio pitanja o prevodu, zato što je to radna verzija zapisnika sa napomenom Nazmi Brahimaja.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Ovo je kompletan zapisnik i tu se pominje napomena Nazmi Brahimaja o "svršenom činu". Mi možemo da pratimo i jedan i drugi zapisnik, i radnu verziju i ovu drugu verziju koja je izgleda pravljena simultano i sledila svakog govornika.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala vam lepo i mislim da nije bilo nužno da svedok bude prisutan

SUDIJA ORIE: Gospodine Zyrapi.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude,

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude, pre no što svedok napusti sudnicu sudija Orie je postavio svedoku nekoliko pitanja u vezi sa vojnom disciplinom, vojnim sudom

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT HARVEY: i sličnim stvarima. Ja ne bih dalje ispitivao svedoka o tome ukoliko se svi slažemo da u izjavi svedoka od, mislim, jula 2006, tačnije 6. jula 2006. na stranicama 7. i 8. on se u paragrafima od 25. nadalje prilično detaljno bavi time kada su prvi put osnovani ti organi. A to bi, zapravo, značilo da ni jedan od tih organa koji bi se bavio vojnom disciplinom nije postojao, na osnovu njegovih saznanja, pre nego što je postao načelnik štaba u novembru 1998. godine.

SUDIJA ORIE: Ja to shvatam, ali njegova izjava od jula 2006. godine nije ponuđena kao dokaz. Mislim da je ponuđena samo izjava iz novembra 2005. . .

ADVOKAT HARVEY: Pa, to je. . .

SUDIJA ORIE: i aprila 2007. godine.

ADVOKAT HARVEY: Tačno. I iz tog razloga sam se javio i mislim da bi bilo primereno da pitamo svedoka da samo pročita u sebi tih četiri paragrafa i potvrdi njihovu tačnost, ako časni Sud smatra da bi to bilo od pomoći Tribunalu.

SUDIJA ORIE: Ja sam postavio svedoku pitanje o tome. On je nešto rekao o tome i ja ne tražim u ovom trenutku dodatne detalje. Ako strane misle da je to važno, da bismo mi to bolje shvatili, onda koje paragrafe konkretno želite, jer mi bismo onda to razmotrili. Rekli ste 25.

ADVOKAT HARVEY: 25, 26, 27, 28. Mislim da su ti paragrafi važni.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT HARVEY: kao odgovor na pitanja koja časni Sud postavlja.

SUDIJA ORIE: Da. Možda bi to bilo dobro da bi se sve zaokružilo. Da li imamo kopiju njegove izjave na albanskom, koju bismo mogli da mu damo, jer ja ovde imam samo na engleskom?

ADVOKAT HARVEY: ja takođe.

SUDIJA ORIE: Da li imamo neku kopiju na albanskom?

TUŽILAC DI FAZIO: Nažalost, nemamo štampani primerak izjave.

SUDIJA ORIE: Da li možete to da nađete?

ADVOKAT HARVEY: Možda bi najkraće bilo da ili ja ili časni Sudija to pročita svedoku na engleskom?

SUDIJA ORIE: Ja bih mogao da to pročitam svedoku.

ADVOKAT HARVEY: Inače ćemo potrošiti mnogo vremena.

SUDIJA ORIE: a da to slede prevodioci.

DODATNO ISPITIVANJE: SUDIJA ORIE

SUDIJA ORIE: Gospodine Zyrapi, postoji nešto, što je u vezi s pitanjima koja sam vam ja postavio, u vezi sa vašom izjavom iz jula 2006. godine. Ja ću vam pročitati deo te izjave i molim vas da pažljivo slušate i na kraju ćemo vas onda pitati, da li ovo tačno odražava ono što ste vi tada rekli i da li biste, ako bi vam ponovo postavili ista pitanja, dali iste odgovore. Čitaću polako. Da, gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: To se takođe nalazi u elektronskom sistemu. To je 2D250090.

SUDIJA ORIE: na engleskom ili?

ADVOKAT GUY-SMITH: Na albanskom.

SUDIJA ORIE: Na albanskom. Onda mi molim vas dozvolite da polako pročitam, a ako može da se prikaže na ekranu, to bi moglo da pomogne svedoku. „Neka disciplinska pitanja su se pojavila unutar zona. Komandanti zona su imali ovlašćenje da po kratkom postupku rešavaju manje povrede vojne discipline, a da se pozivaju na Glavni štab ili vojni sud. Kazne su bile od usmenog ili pismenog ukora do kraćeg pritvora. Komandanti zona bi takve akcije uključivale u svoje izveštaje Glavnom štabu“ .

ADVOKAT EMMERSON: Pročitali ste da se „pozivaju na Glavni štab“

SUDIJA ORIE: „Da se ne pozivaju“. Ako sam tako pročitao onda sam napravio grešku i pročitacu ponovo. Komandanti zona su imali ovlašćenje da po kratkom postupku rešavaju manje povrede vojne discipline, a da se ne pozivaju na Glavni štab ili vojni sud. Kazne su bile od usmenog ili pismenog ukora do kraćeg pritvora. Komandanti zona bi takve akcije uključivale u svoje izveštaje Glavnom štabu. U ozbiljnijim slučajevima bi odmah pritvorili počinioca i predmet bi se upućivao vojnom sudu. Do mog postavljanja na mesto načelnika štaba, Glavni štab nije izdavao naređenja u vezi sa disciplinskim pitanjima. Odluke o slučajevima pritvaranja osobe, zaplene vozila ili druge imovine ili čak zaustavljanja ljudi u operativnim zonama bile su u nadležnosti komandanata zona. Tokom avgusta i septembra 1998. sam čuo pritužbe o vojničima koji su zloupotrebljavali svoje ovlašćenje, kada sam obilazio lokalne komandante po zonama. Postojala je očigledna potreba da se izdaju naređenja o tome, da bi se mogle preuzeti disciplinske mere protiv vojnika, ali isto tako da bi vojnici znali, koje su bile ispravne procedure. OVK je delovala u skladu sa pravilima Glavnog štaba OVK i internim pravilima OVK. Ovo su bile štampane brošure koje su regulisale aktivnosti Glavnog štaba i svakoga koje potpadao po njihovu nadležnost. Ja ne mogu autoritativno da govorim o tome, ko je sačinio i objavio ovu priručnike, ali pretpostavljam da puno toga što je tu bilo sadržano, je pozajmljeno od pravila koja su već uspostavljena u zapadnim armijama. Mnogo primeraka tih pravilnika je štampano i podeljeno u tih sedam zona. Onda su zone bile odgovorne za dalju distribuciju pravilnika unutar njihove zone odgovornosti. Na osnovu pravilnika, komandant Glavnog štaba, ili ja bi izdavao naređenja ili direktive koje su trebalo da razjasne akcije, koje je trebalo preduzeti u određenim okolnostima. Naređenja u vezi sa operativnim i vojnim pitanjima su bila isključivo moja odgovornost, iako sam ja izdavao naređenja i u vezi sa drugim temama iz pravilnika. . .

ADVOKAT HARVEY: Mogu li da predložim da se pročita i sledeći paragraf, ili bar njegov bitni deo. Paragraf 14. na strani 4. koji počinje sa „U novembru 1998. postavljen sam za načelnika štaba Glavnog štaba OVK. Sastav Glavnog štaba u to vreme se nije bitno razlikovao od njegovog sastava 1. januara 1999. godine, a u stvari članovi su bili sledeći, i tu navodi sebe i naravno, druge. A onda navodi vojni sud Sokol Dobruna i time hoće da kaže da je to bilo u novembru 1998. godine.

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude,

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Pre nego što pređemo na sledeći deo, malo me brine kako se ova stvar predstavlja, u ovoj fazi a po Pravilu 92 ter, osim u okolnostima gde je moguće da postoje neke nejasnoće oko datuma. Koliko sam ja shvatio svedočenje ovog svedoka, je da sve ono što stoji u paragrafima 25. do 28. se odnosi na događaje koji su se desili nakon što je on postao načelnik Glavnog štaba u novembru 1998. godine.

SUDIJA ORIE: Mogli bismo da pitamo svedoka. Pročitao sam jedan deo vaše izjave. Gospodin Harvey je dodao još nešto. Da li to odražava ono što ste vi tada rekli kad ste dali ovu izjavu.

SVEDOK ZYRAPI: Da.

SUDIJA ORIE: Kada bi vam postavili ista pitanja sada, da li biste dali iste odgovore koje ste onda dali?

SVEDOK ZYRAPI: Da, dao bih iste odgovore. Radi se o mojoj izjavi.

SUDIJA ORIE: Kada sam pročitao one odlomke o disciplinskim pitanjima koja su se pojavila, da li bi njima mogli da se bave komandanti bez pozivanja na Glavni štab ili vojne sudove? O kom vremenu ste vi tada govorili, koji je to vremenski okvir?

SVEDOK ZYRAPI: Govorim o periodu od novembra 1998. godine nadalje. To je period kada sam ja bio načelnik štaba.

SUDIJA ORIE: U toj izjavi stoji i ovo „tokom avgusta i septembra 1998. godine čuo sam pritužbe ovojnicima koji zloupotrebljavaju svoja ovlašćenja kada sam obilazio lokalne komandante u zonama. Postojala je očigledna potreba da se izdaju naređenja. “ Mogu li da onda shvatim da ste vi ranije postali svesni toga, ali da te mere, pravilnik i drugo, da je to važno od momenta kad ste vi postali načelnik štaba?

SVEDOK ZYRAPI: Govorio sam o avgustu kada sam ih ja obišao. Tu je bilo nekih neregularnosti. I u septembru neki komandanti su se žalili da vojnici zloupotrebljavaju svoja ovlašćenja. Na osnovu zahteva koji su izneli komandanti, kada sam se prihvatio dužnosti načelnika štaba, ja sam izdao naređenje u tom smislu. Ali treba imati u vidu da je taj period avgust – septembar, bio period jako intenzivnih borbi i srpskih ofanziva, tako da tada nismo mogli ništa da uradimo.

SUDIJA ORIE: Dobro. Da li postoji potreba za dodatnim . . . Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mislim da možda nema potrebe za daljom diskusijom. Malo me brine način na koji je to uvedeno. Pokušavamo da nešto četvrtasto gurnemo u okruglu rupu. Ja sam se uzdržao od postavljanja pitanja ranije u vezi sa ovim, ali mislim

SUDIJA ORIE: Da, zapravo, ja sam . . .

ADVOKAT GUY-SMITH: ali razlog zašto ja to sada pokrećem je to, što mislim, da je prilično dobro utvrđeno, da tokom perioda kojim se ovde bavimo, od početka godine do septembra, radi se o vojsci u povelju koja nije imala radio veze, koja nije imala dovoljno oružja, stanovništvo je bilo u bekstvu, nije postojalo sigurno područje i oni su se borili za opstanak.

SUDIJA ORIE: Gospodine,

ADVOKAT GUY-SMITH: A razlog zašto ja ovo pokrećem, je da možda postoji dodatni protokol, i sud je sada pokrenuo pitanje da potencijalno postoji neki oblik vojnog suda

SUDIJA ORIE: Ja bih rekao nešto o tome, ali pitam se da li to pokreće potrebu za dodatnim ispitivanjem. Ako ne, hteo bih da prvo otpustim svedoka.

ADVOKAT EMMERSON: Ima još jedno pitanje koje bih želeo da pokrenem, a u vezi je s onim što je pitao sudija Hoepfel i u vezi je sa onim delom koji je bio nečitak.

SUDIJA ORIE: Da li nam je potreban svedok?

ADVOKAT EMMERSON: To je na vama da odlučite kada čujete o čemu je reč.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Isti pasus koji se pominje u kompletnom zapisniku, u radnoj veziji zapisnika je dat kao govor Saliha Veselija po imenu Major, ali to je isti tekst i u prevodu to je „Ne može se pobediti odbrambenim uputstvima. To je ubistveno. “ Službeni prevod službenog zapisnika glasi „Ne može se pobediti odbrambenim uputstvima. To je ubistveno. “ To je pasus o kome je gospodin di Fazio dodatno ispitivao, a sudiju Hoepfela je posebno interesovao prevod. Ne znam da li iko hoće dalje da o tome govori . Radi se o P142.

SUDIJA HOEPFEL: Ne. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Onda, gospodine Zyrapi, ovim se završava vaše svedočenje u ovom sudu. Zahvaljujem se što ste došli u Hag i želim vam bezbedan put do kuće.

SVEDOK ZYRAPI: Hvala vam.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Želeo bih da dam kratak komentar o toku procedure u poslednjih par minuta. Ja sam postavio par pitanja svedoku, koja nisu zasnovana na dokumentu iz jula

2006. Ja sam se koncentrisao na juli, ali to sam uradio zato što postoji jedan od dokumenata u kompletu koji nešto govori. “Ako se prekrši ovo naređenje ja ću vas poslati na vojni sud. ” To je u stvari jedina stvar koja se desila. Malo sam bio iznenađen zato što mi je skrenuta pažnja a pročitali smo u zapisnik dosta svedočenja koje nisam tražio u to vreme, a onda sam kasnije suočen sa svim problemima koji proizlaze iz toga, da se nešto pročita u zapisnik. Sve je okrenuto naopačke. Želim samo da kažem da, gospodine Harvey, ne mislim ni na koga konkretno, ali vi ste ustali, ne želim dugačke debate o toj stvari, ali samo da . . .

ADVOKAT HARVEY: Izvinjavam se, malo me je više brinulo, ali mi je kasnije postalo jasno da možda nije bilo potrebno, da se prolazi kroz čitavu ovu stvar, samo sam hteo razjašnjenje što se tiče datuma i vremena.

SUDIJA ORIE: U redu. Pošto ste vi sada ispali žrtva, želim da kažem još nešto. Kad sam svedoku postavio pitanje o donošenju odluka na sastanku od 23. juna i kada smo govorili o stvaranju jedinstvene komande, gospodin Emmerson je zamolio svedoka da skine svoje slušalice. Onda je počeo meni da objašnjava ono što mi vidimo u pretpretresnom podnesku. Jasno je da su se moja pitanja odnosila na dokument od 15 juna, koji nije uključen u materijal, a radi se o mestu zapadno od puta i radi se očigledno o nečemu što je posledica naređenja dukađinske komande i tu se kaže da su ljudi mogli slobodno da se kreću samo uz pristanak dukađinske lokalne komande. To je dokument koji se odnosi na jednu zonu, koja je očigledno van zone. Tto je bila osnova za moja pitanja, a sledeći put gospodine Emmerson, molim vas da više razmislite pre nego što počnete da mi objašnjavate koje su teze Odbrane, jer teza Odbrane kao takve, nije obavezujuća, niti ono što bi moglo da nas rukovodi.

ADVOKAT EMMERSON: Da. Ja želim da se izvinim zbog tona kojim sam to pokrenuo. Pogrešno sam shvatio pitanje časnog Suda.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Mislio sam da ste vi hteli da kažete na osnovu komentara Nazmija Brahimaja, sa sastanka od 23. juna, da je je zapisnik ukazivao na to da je dukađinski štab hteo da uspostavi kontrolu stavljajući stvari pred svršen čin.

SUDIJA ORIE: Da, dokument od 15. juna ostavlja neka pitanja otvorenim. Ja sam istraživao . . .

ADVOKAT EMMERSON: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Nije potrebno da me podsećate na ono što stoji u pretpretresnom podnesku, ali prihvata se.

ADVOKAT EMMERSON: Ja. . . .

SUDIJA ORIE: Imaćemo pauzu od 20 minuta i nastavljamo u 13:10 h.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Emmerson, pre nego što vam dam reč, Pretresno veće je svesno toga da se pojavilo novo pitanje. To je rizik koji se javlja, kada tu i tamo pošaljemo kopije našim pravnim pomoćnicima, a oni će nas informisati o nekim novim pitanjima. Svedok 29. nedavno je dao Tužilaštvu . . .

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: . . . je otkriveno. Pretresno veće se pita da li ima smisla u ovom trenutku da se bavimo ovim pitanjem, ako nemamo dodatne informacije, koje će Tužilaštvo inače da dobije od svedoka.

ADVOKAT EMMERSON: Pa . . .

SUDIJA ORIE: Pretresno veće bi više volelo da se pozabavi tom stvari, kad čuje nešto više o ovim zabeleškama, bilo da je to dnevnik ili . . .

ADVOKAT EMMERSON: Da li mogu da se na kratko obratim časnom Sudu na privatnoj sednici, molim?

SUDIJA ORIE: Da, preći ćemo na privatnu sednicu

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, ponovo smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: U tom slučaju izneću razloge zbog kojih je doneta odluka o zaštitnim merama za svedoka 29. Juče 24. aprila čuvši da Odbrana nema na to prigovor, Pretresno veće je usmeno odobrilo predlog Tužilaštva od 23. aprila kojim se svedoku 29. dopušta da zadrži pseudonim i odobravaju se zaštitne mere izobličenja lika i glasa. Evo razloga zbog kojih smo ovaj predlog prihvatili: kao što je Pretresno veće već ranije reklo, strana koja traži izricanje zaštitnih mera svedoka, mora da pokaže da postoji objektivno utemeljena opasnost po sigurnost svedoka, odnosno svedokove porodice, ukoliko bi postalo poznato da je svedok davao svoj iskaz pred Tribunalom. U ovom konkretnom slučaju, svedok je bio izložen pretnjama u više navrata. U nekoliko prilika je njegova imovina bila napadnuta, a neke od osoba s kojim je svedok usko povezan su u periodu navedenom u optužnici bili ubijeni. Nadalje, svedok se iselio sa Kosova iz razloga bezbednosti i dalje se boji za svoju bezbednost i bezbednost svojih članova porodice. Stoga Pretresno veće smatra da postoji opasnost da bi svedok, odnosno njegova porodica mogli da budu izloženi telesnom napadu ukoliko bi se objavio identitet svedoka. Ovim zaključujemo davanje razloga Pretresnog veća za odobravanje zaštitnih mera za svedoka 29. Izvolite gospodine Emmerson,

ADVOKAT EMMERSON: Da li mogu da pitam, da li želite da saslušate dalje argumente u vezi sa *subpoenaom* nakon što čujemo činjenični osnov.

SUDIJA ORIE: To zavisi od toga kakva će biti činjenička osnova.

ADVOKAT EMMERSON: Hvala.

SUDIJA ORIE: Da li je obezbeđeno izobličenje lika i glasa? U tom slučaju gospodine Kearney, molim vas da pozovete sledećeg svedoka, svedoka 29, ali pre svega . . . ne, nema potrebe da idemo na privatnu sednicu. Molim poslužitelja da uvede svedoka u sudnicu.

(svedok je pristupio Sudu)

svedok SST7/29

SUDIJA ORIE: Dobar dan, gospodine svedoče 29. Da li me čujete na jeziku koji razumete?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da, hvala.

SUDIJA ORIE: Gospodine svedoče 29. Naime, tako ću da vam se obraćam s obzirom da svedočite pod pseudonimom. Nećemo koristiti vaše ime. Pre nego što date svoje svedočenje pred ovim Sudom, morate da date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine. Poslužiteljica će vam dati tekst svečane izjave za koji vas molim da ga pročitate.

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala. Izvolite sedite. Gospodine svedoče 29. prvo će vas ispitivati gospodin Kearney koji je predstavnik Tužilaštva i nemojte da se iznenadite ako se, posebno na početku vašeg ispitivanja, usredsredimo na beleške koje ste napisali u prošlosti. Gospodine Kerney, izvolite.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Ja molim da se na ekranima prikaže dokument 1313. po *Pravilu 65 ter*; a to je stranica na kojoj stoje svedokovi lični podaci.

SUDIJA ORIE: To je stranica koju ne treba pokazati javno.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC KEARNEY

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Gospodine svedoče 29, da li vidite taj dokument na ekranu?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Molim vas da pročitate te podatke i da potvrdite da li su tačni.

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: To je vaše ime i datum rođenja? Je li tako?
SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Koji broj će biti dodeljen ovom dokumentu?

sekretar: To će biti dokazni predmet broj P262, označen za identifikaciju pod pečatom.

SUDIJA ORIE: U redu, mislim da neće biti prigovora, dokument se usvaja u spise.
 Nastavite gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY: Hvala časni Sude. Uz dopušenje časnog Suda, ja ću zamoliti
 polužiteljicu da ovu svesku uruči svedoku.

SUDIJA ORIE: Molim vas da to uradite.

SVEDOK 29: Hvala.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Gospodine svedoče 29. molim vas da pogledate ovu
 svesku i da nam kažete da li je prepoznajete.

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da, to je moja sveska. Naravno da je prepoznajem.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Da li ste tu svesku sa sobom doneli u Hag kada ste
 došli ove nedelje?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Na nekim od stranica ove sveske nešto je napisano u
 rukopisu, je li tako?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da. tako je.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Je li to vaš rukopis?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Naravno.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Gospodine svedoče 29. želim prvo da vas pitam kad
 ste kupili tu svesku?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Ovu svesku sam kupio mesec i po dana pre nego što sam došao
 ovde.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Dakle vi ste kupili ovu svesku u ovoj, 2007. godini.
 Da li je to tačno?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da, ali ne znam tačan datum, samo približno.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Govorićemo malo konkretnije o tome za par trenutaka,
 ali prvo uopšteno, ako možete da nam kažete, šta ste zapisivali u tu svesku? Šta ste želeli da
 zabeležite?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Moj cilj je bio da ovde upišem sve zabeleške koje sam vodio
 tokom rata na komadićima papira. Želeo sam da ih sve prepisem u ovu svesku.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Govorićemo o tome za koji trenutak, ali pored toga što ste prepisali te zabeleške da li ste uneli i neke druge podatke u tu svesku?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Imam i neke druge, ali ovde imam samo ovo.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Vratiću se na to pitanje. Rekli ste da ste u tu svesku prepisali originalne zabeleške iz 1998. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da. to je tačno.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Da li možete da nam opišete te originalne zabeleške iz 1998? Šta ste vi to prepisivali u ovu svesku?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Zabeleške o događajima koji su se desili.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Kada su te originalne zabeleške napravljene u odnosu na događaje koje opisuju?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Uvek sam zabeleške pravio istog dna kada bi se događaj desio.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Na čemu ste vodili, na kakvoj vrsti papira ste zapisivali te originalne beleške iz 1998. godine?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Na različitim komadima papira.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Da li još uvek imate te različite komade papira na kojima ste zapisivali te originalne zabeleške?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Neki od njih još uvek postoje. Neke sam, nažalost, izgubio, ali mislim da većina još uvek postoji.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Gde se nalaze te originalne beleške koje još uvek postoje?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Neke od njih su kod kuće.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Kad kažete kod kuće, to nije mesto gde boravite ovde u Hagu, već mesto iz kog ste došli. Da li je to tako?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Da li bi bilo moguće da se to pošalje faksom ovde u Hag?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Ne, jer trenutno živim u dve države.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, molim vas da ispitajte šta je svedok želeo da kaže kad je rekao "neke od njih su kod kuće", a gde su druge?

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Gospodine svedoče 29. vi ste rekli da su neke od tih belazaka kod kuće, gde su ostale beleške, koje nisu kod kuće?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Hoću da kažem, da neke stvari koje sam prepisao u ovu svesku, neke sam sačuvao, a neke sam pocepao. Nisam mislio da su da će biti potrebne.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Da li ste vi Tužilaštvu već dali jedan broj vaših originalnih belazak, a koje se odnose na događaje koji su se odigrali 1998. godine?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da, neke neke od njih sam predao, ali ne sada, ranije.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Koliko je beležaka ostalo kod vas koje niste predali?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Nisam siguran.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Da li je razlog što danas niste doneli te originalne beleške ovde u Hag u tome, što ste radije doneli svesku u koju ste prepisali sve te beleške?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Pa nema neki konkretan razlog. To su samo komadići papira i nije mi se činilo razumnim da to donosim. Nekad sam na jednom komadu papira imao nekoliko beležaka, i kao što sam rekao to su bili komadi papira, otpaci, nekad bih našao komad papira na zemlji i onda sam pisao na tome i zato sam mislio da nije nužno da to donosim ovde, zato sam sve to prepisao u ovu svesku.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Kada ste prepisali te informacije u tu svesku, da li ste to tačno uradili? Da li ste bilo šta menjali u odnosu na vaše originalne beleške?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Ne, apsolutno ne. Sve je kao što je i bilo.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Da li se u svesci koja je pred vama nalaze beleške koje se odnose i na događaje koji su posle 1998?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Uglavnom se te beleške odnose na 1998. godinu, neke se odnose na 1999. a ima i nešto beležaka od kasnije.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Kad kažete "kasnije" da li mislite na 2000. 2001. na to vreme?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Da i kasnije, 2000. 2001, čak i 2003. i 2004. Postoje beleške i iz tih godina.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Koliko se stranica u svesci odnosi na 1998. godinu?

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Ne znam, morao da to prvo pogledam.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Uz dozvolu Pretresnog veća, da li možemo da zatražimo da svedok to pogleda.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Gospodine svedoče 29. molim vas da pogledate svesku i pogledajte koliko stranica se odnosi na 1998. godinu.

SVEDOK 29 - ODGOVOR: Hvala. Tri stranice, ali to su samo neki datumi, ne svi događaji, samo datumi kada se nešto desilo.

SUDIJA ORIE: Ali vi se ranije rekli da ste prepisali sve vaše beleške. Da li to znači da se na originalnim beleškama takođe pojavljuju samo datumi, a da nema daljeg opisa događaja?

SVEDOK 29: Originalne beleške su iste kao ono što sam ovde prepisao. Nisam ništa zaboravio ili ispustio. Ne mogu da zaboravim stvari kroz koje sam prošao.

SUDIJA ORIE: Još jedno dodatno pitanje: vi ste rekli da ste pocepali neke od beležaka. Kada ste to uradili?

SVEDOK 29: Kada sam neke od njih prepisao u svesku onda sam mislio da taj komad papira više nije koristan. Neki od njih su uništeni, a da ja i nisam želeo da ih uništım. A mislio sam da sam neke od njih već predao.

SUDIJA ORIE: Te beleške koje su ostale na mestu gde vi živate ili na bilo kom drugom mestu, da li ste vi voljni da ih dostavite Sudu, kako bi Sud mogao da ih kopira i kako bi svi mogli da provere, da je prepis tih vaših beleški u toj vašoj svesci potpun i tačan.

SVEDOK 29: Mogu da donesem sve što imam, ali kao što sam već rrekao to nije potpuno.

SUDIJA ORIE: Gospodin Kearney je ranije pokušao da sazna od vas da li bi se neki od tih materijala mogli poslati faksom: Da li postoji bilo koji način da se taj materijal pošalje Pretresnom veću u narednih pola dana?

SVEDOK 29: Kao što sam rekaoranije, deo tih originalnih beležaka je već dat Tribunalu i to je kopirano, a deo tih beležaka bi mogao da bude u jednoj od kuća u kojoj sada žıvım. Ostale beleške sam predao svom nadređenom oficiru kada sam morao da ih predam.

SUDIJA ORIE: Kada ste to uradili?

SVEDOK 29: Kada je nešto završeno i kada smo seli i raspravljali o stvarima, ja sam im dao beleške.

SUDIJA ORIE: Da li biste nam rekli koje je to godine bilo?

SVEDOK 29: To je bilo odmah nakon što su se ti događaji odigrali, a neke beleške sam predao nakon rata.

SUDIJA ORIE: Da, ali kako sam ja shvatio to se desilo pre mnogo godina. Da li sam ja to dobro shvatio?

SVEDOK 29: Nisam rekao da su sve predate, samo deo.

SUDIJA ORIE: Ali one koje ste predali, to je bilo prilično davno, kada ste ih predali vašım pretpostavljenım?

SVEDOK 29: Da, da to je bilo davno. Ali kao što sam rekao, to je bio samo deo beležaka koje sam imao.

SUDIJA ORIE: Još jedno pitanje: beleške koje ste ranije predali Tužilaštvu, da li su vam vraćeni originali?

SVEDOK 29: Da.

SUDIJA ORIE: I vi ste koristili te originale da biste ih prepisali tokom proteklih par nedelja?

SVEDOK 29: Ne, deo je fotokopiran i te bih mogao da imam i kod kuće. Možda ih imam kod kuće, za ostalo nisam siguran.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, ja takođe gledam i na sat. Svestan sam toga da sam i ja govorio neko vreme. Ali dozvolite da se konsultujem sa svojim kolegama.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pre nego što Pretresno veće sasluša dalju argumentaciju, Pretresno veće bi želelo da se danas popodne odigraju neke stvari. Pre svega pozivam strane da verifikuju beleške koje su ranije dostavljene, koje su ranije – koje Pretresno veće nije videlo - da strane vide da li su te beleške tačno i potpuno prepisane. Vidim da Gospodin Emerson već daje znak glavom

ADVOKAT EMMERSON: (mikrofon nije uključen)

SUDIJA ORIE: Izvinite?

ADVOKAT EMMERSON: Ja znam odgovor na to pitanje.

SUDIJA ORIE: I on je negativan. Onda pretpostavljam da je razlog u tome što vi tek treba da razmenite mišljenja sa gospodinom Kearneyem i ja bih zamolio strane da zajedno, ukoliko je to moguće, verifikuju da li je to pouzdan zapis onog što je bilo, i takođe da li ima razlika i koliko su one relevantne itd. itd. Zatim Pretresno veće bi želelo da bude obavesteno o tome da li je nastala situacija zbog koje bi trebalo biti ozbiljno zabrinut. Pretresno veće je ovde danas popodne i postoje načini da nas obavestite, da ne bismo bili zatečeni sutra ujutru. To je jedno. Zatim, gospodine svedoče 29. možda ste primetili, ne samo danas već i u ranijim fazama, da su svi zainteresovani da vide te originalne beleške i Pretresno veće bi želelo da se potrudite koliko god je moguće, da danas popodne možda uz pomoć Sekcije za žrtve i svedoke, da vidite koje beleške mogu da se pošalju Tribunalu . . .

ADVOKAT EMMERSON: (mikrofon nije uključen)

SUDIJA ORIE: . . . faksom ili kao dodatak e-mailu, na bilo koji način kako bi nam bile na raspolaganju. Ako su one na različitim mestima, molim vas potrudite se, da se ipak pošalje Tribunalu.

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, želeo bih da pokrenem jedno pitanje, pre nego što svedok ode danas popodne, i to bez slušalica na ušima svedoka, kad god bude zgodan trenutak za to.

SUDIJA ORIE: Da li razumete engleski gospodine svedoče 29.

SVEDOK 29: Da. Razumem. Ja sam rekao da je deo beleški ovde, a deo je tamo, ali je nemoguće da se one pošalju bez mene. ja moram dabudem tamo.

SUDIJA ORIE: Da, shvatam da bi moglo da bude. . .

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da je svedok odgovorio na drugo pitanje

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: a pitanje je bilo da li razume engleski.

SUDIJA ORIE: Da. Da li razumete engleski gospodine svedoče 29.

SVEDOK 29: Ne, ne razumem.

SUDIJA ORIE: Da li možete da skinete slušalice, molim vas?

SVEDOK 29: Naravno.

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, gospodin Kearney je pitao svedoka koliko stranica u svesci se odnosi na 1998. godinu. Možda to sugeriše da su samo te stranice relevantne za iskaz svedoka. U stvari ova beležnica sadrži opis događaja koji su se desili i 2000, i 2001, i ako pogledate prvu izjavu

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: svedoka na stranici 15.

SUDIJA ORIE: Ja sugerišem gospodine Emmerson, pošto gledam na sat, i pošto ima jedan drugi predmet koji je zakazan u ovoj sudnici popodne, da o tome razgovarate sa gospodinom Kearneyem. Ako se saglasite da bi i drugi materijal bio relevantan . . .

ADVOKAT EMMERSON: Cela sveska je direktno relevantna za njegovu izjavu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Pa sada vam je ta sveska na raspolaganju kao i gospodinu Kearneyu, tako da možete da je pogledate i možda otvorite dalju diskusiju. Pretresno veće će to još jednom da razmotri. Gospodine Kearney, ako postoji bilo koji razlog da se ne slažete s tim kako je hronologija prezentovana, onda vas pozivam da obavestite Pretresno veće. Ja vam sada to prepuštam, ohrabrujem strane da vide šta najbolje mogu da urade, ali u i isto vreme gospodine Emmerson, ja sam već objavio da smo razgovarali o *subpoeni* i jedan od testova da bi se uputila *subpoena* je da ako neko nije voljan da nešto učini. Vi naravno možete da se sporite oko toga, ali do ovog trenutka svedok nije pokazao nikakvu nespremnost da donese bilo koje od tih beležaka. Molim vas da imate to na umu. Svedoče 29. vratite slušalice. Mi smo završili za danas. Već jako kasnimo. Pretresno veće bi želelo da se vratite sutra u devet sati ujutro i mi vas upozoravamo, da ni sa kim ne razgovarate o vašem iskazu, uz jedan izuzetak, ako danas popodne nađete bilo kakav način da dođete do tih beležaka. Možda da

kažete drugim ljudima na kom mestu ih držite. To bi jedino bilo izuzeto iz zabrane da s bilo kim razgovarate o svom iskazu. Ako vam bude potrebna bilo kakva pomoć obratite se Sekciji za žrtve i svedoke, jer vi više nećete razgovarati sa zastupnicima Tužilaštva. Naravno, ako bude postojao neki razlog, onda ćete preko Sekcije za žrtve i svedoke tražiti pomoć Tužilaštva za rešavanje ovog pitanja. Mi bismo želeli da o tome budemo obavешteni i mogli bismo da napravimo sasvim ograničen izuzetak u odnosu na pravilo, po kome bi svedok mogao da razgovara sa stranom koja ga poziva, kad je već dao svečanu izjavu i počeo sa svojim iskazom. Takođe imam na umu da još uvek nismo počeli ni sa kakvim suštinskim ispitivanjem svedoka i naravno, gospodine Kearney, podrazumeva se da dalje rasprave, ako se primeni ovaj izuzetak, neće biti u pogledu suštine njegovog iskaza.

TUŽILAC KEARNEY: Samo kratko

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC KEARNEY: Ova je sveska sada u Sudu. Ona u ovom trenutku nije kopirana za strane.

SUDIJA ORIE: Da. Pozivamo svedoka da je vrati Tužilaštvu, tako da bi mogla da bude kopirana i da ostane na raspolaganju Pretresnom veću, da može kasnije da je razmotri.

TUŽILAC KEARNEY: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Gospodine svedoče 29. budite tako ljubazni da vratite svesku gospodinu Kearneyu, koji vam ju je dao. Biće kopirana tako da nam bude na raspolaganju.

SVEDOK 29: Izvolite.

SUDIJA ORIE: Završavamo s radom i nastavljamo sutra ujuoro u devet sati u istoj sudnici.

Sednica je završena u 14:01 h.
Nastavlja se u četvrtak 26. aprila u 9:00 h.

